

Lwów d. 17. kwietnia.

(Podredniectwo Niemiec, podstawa tego pośrednictwa. — Do czego zmierzają Niemcy. — Niepowodzenie. — Prawdopodobne pośrednictwo Francji. — Sprawa z okólnikiem Gorczakowa. — Różnica między okólnikiem a anneksem. — Wybieg Moskwy, mający na celu podtrzymanie opozycji w parlamencie angielskim. — Treść okólnika Gorczakowa. — Konferencja inspektorów szkół średnich we Wiedniu. — Niendanie się rokowań delegacji regnikolarnych co do długu 80-milionowego.)

Od tygodnia dzienniki podnoszą wiadomości o pośrednictwie Niemiec między Moskwą a Anglią i Austrią, a teraz dopiero pokazuje się, że jeszcze dotąd do właściwego pośrednictwa nie przyszło. Owe *pourparlers*, o których tyle pisało, odnoszą się do formalnej strony pośrednictwa, do kroków przedwstępnych. Bismark z pośrednictwem istotnym dopiero wtedy wystąpił, gdy obie strony, mianowicie Anglia i Moskwa, wezwę go do pośrednictwa, a w wezwaniu samemu określi bliżej warunki pośrednictwa. Moskwa miałyby oświadczyć, iż nie jest przeciwną dyskusji całego traktatu sansteffańskiego, a Anglia miałyby wypowiedzieć, że zgadza się, aby kongres ograniczył sam swoją kompetencję co do pewnych punktów, i miałyby z góry oświadczyć, na których punktach wykluczenie przez kongres Anglii by się zgadzała.

Jeżeli istotnie tak rzeczy stoja, to *Corriere italiano* prawdziwą podał wiadomość o interwencji Niemiec i o wymaganiach Bismarka, aby pewne punkta traktatu sansteffańskiego z góry były od dyskusji wykluczone przez Anglię i Austrię, nim Bismark przystąpi do istotnej interwencji co do innych, pozostałych do dyskusji punktów. Ze obie strony mają to uczynić w zaproszeniu Niemiec do pośrednictwa, jest jedynie bardzo ogólną, drażliwą mocarstw omijającą formę.

Bardzo zgrębnie Bismark kwestię postawił. Obie strony mają nie odstąpić formalnie od dotychczasowych stanowisk, a jednak obie w istocie rzeczy ustępstwa sobie poczynią. Anglia ma i nadal żądać przedłożenia całego traktatu kongresowi, ale z góry wskazywać, któreby punkta mógł sam kongres wykluczyć od dyskusji, przyjąłby sam samemu stanowisko Moskwy. Moskwa ma i nadal trwać przy dawniejszym swym określeniu, iż nie będzie przedkładać całego traktatu kongresowi do rozstrzygnięcia, ale zostawiając każdemu mocarstwu wolność podniesienia każdego punktu traktatu, nie potrzebowałaby już dawać, że zastrzega sobie prawo nieprzyjęcia dyskusji, gdyż Anglia już by sama wskazała, które punkta są wykluczone.

Tym sposobem gabinet berliński znalazłby już formę do wprowadzenia pośrednictwa w życie. Ale coż kiedy i ta forma może dopiero wtedy stanąć gotową, gdy między Moskwą a Anglią i Austrią przyjdzie do porozumienia, które do punkta mają to ostatnie mocarstwa wskazać do wykluczenia z pod dyskusji na kongresie, gdy będą gabinet berliński zapraszać do pośrednictwa. A właśnie w tem zachodzi największa trudność, o którą rozbić się lub może już rozbiło się usiłowane pośrednictwo Niemiec. Oznacza bowiem w porozumieniu te punkta, jest z góry w najważniejszych rzeczach uznać traktat sansteffański.

Jak pozawczoraj na tem miejscu przedstawiliśmy, Bismark, widocznie w porozumieniu z Moskwą, główne punkta dotyczące interesów angielskich chciałby mieć wykluczone, a punkta interesów austriackich pozostawione kongresowi. Na tej zaś podstawie nie może przyjść do porozumienia między Anglią i Austrią. Lecz to jest cel całej interwencji niemieckiej, aby Austrię poróżnić z Anglią i potem między Austrią a Moskwą przeprowadzić osobną ugodę.

Ze Bismark żąda, aby kwestię zaborów moskiewskich w Azji wykluczyć z dyskusji, widać to z wczorajszego oświadczenia ministerstwa angielskiego, które uważało za potrzebne podnieść publicznie w parlamencie, że kwestja

Batumu musi być przedłożona kongresowi, jeżeli się tenże zebrał. Według dzienników angielskich, będących organami ministerjalnymi, Anglia dotąd nie odstąpiła od żądania, aby cały traktat był przedłożony, a jak z rozmaitych wiadomości z Wiednia wnosić można, dotąd i hr. Andrassy trzyma się tego samego żądania. Wskazuje to i wczorajsze oświadczenie Northcota w parlamencie, iż nie ma żadnego powodu do twierdzenia, iż Anglia została odosobniona. Widać, iż dotąd manewr moskiewski niemiecki nie osiągnął skutku, pomimo iż ambasador moskiewski w Wiedniu już zawiadomił hrabiego Andrassego, że gabinet carski zgadza się na uwzględnienie interesów austriackich, które hr. Andrassy przed Ignatiem jako naruszone traktatem sansteffańskim podniósł.

W Berlinie, Paryżu i Londynie głośnić już poczynają, że pośrednictwo Niemiec się nie powiodło. W Berlinie składają to na opór Anglii, w Londynie na opór Moskwy. Istotnie w Londynie z góry nie dowierzano Niemcom i bez wszelkiej wiary słuchano propozycji niemieckiej. Równocześnie zaczęto gabinetowi francuzkiemu podsuwać myśl podjęcia się interwencji, gdy się niemiecka nie powiedzie. Prawdopodobnie może nawet uszykować się, iż Francja wysunęła się naprzód i zaproponowała obu stronom swe dobre usługi.

Zdziwił to niewątpliwie masło czytelników, że dopiero wczoraj — jak to doniósł londyński telegram — przedłożył rząd angielski parlamentowi okólnik Gorczakowa, podczas gdy okólnik ten znany już był Europie od dni kilku i wobec tego, że ks. Richmond, prezes gabinetu angielskiego, zapewnił w Izbie lordów, iż natychmiast po otrzymaniu okólnika, przedłoży go parlamentowi. Sądząc z tych faktów, można byłoby mniemać, że rząd angielski umyślnie tałt tak długo okólnik i przedłożył go Izbie dopiero w wili ich odcroczenia się na ferje świąteczne. Tymczasem gabinet angielski najsumienniejszym dotrzymał swego przyrzeczenia i nie zgola nie tałt, poprostu dlatego, że nie miał okólnika.

Moskwa w danym razie, łamiąc wszelkie formy dyplomatyczne, puściła w kurs okólnik pierwszy jeszcze nim go doręczyła gabinetowi i nim go ogłosiła w urzędowym dzienniku. W zeszły poniedziałek, jak wiadomo, odbywała się debata w parlamencie angielskim nad adresem do królowej w odpowiedzi na jej mesaż, powodując rezerwy. Żeby wesprzeć gładzistów i do starczych opozycji argumentów, Moskwa na parę dni wprzód puściła w obieg przez swoich agentów mnóstwo pokojowych pogłosek. Ale naturalnie pogłoski same nie wystarczą. Trzeba było dowodów namacalnych, iż Moskwa się cofa, a dowodów tych nie było dopóty, dopóki świat nie znał, w jakim duchu odpowie Moskwa na okólnik Salisburgiego.

Trzeba więc było wygotować opraćję adresem i w tej odpowiedzi cofnąć się, przystać na żądanie Anglii, albo przynajmniej zdradzić chęć przystania. Tymczasem na to Moskwa zdecydować się nie mogła, nie mogła nawet okazać chęci cofania się, bo to zepchnęłoby ją z zajęcia przez nią stanowiska. Coż tedy robi? Opracowuje właściwy okólnik, w którym odrzuca wręcz i stanowczo żądanie Anglii, a do okólnika tego dodaje aneks, pod tytułem *promemoria*, w którym zagodzi tak dalece formę swych wyrazów, że w czytelniku budzi a konieczność rzeczy domysł, iż ona pragnie się cofnąć i tylko żąda od Anglii, aby Anglia ułatwiła jej tę reteradę. Następnie okólnik sam zataja, a aneks przesyła telegramem do *Timesa*. Dziennik ten, który dotąd jeszcze nie może się pogodzić z myślą wojny i pragnie pokojowego załatwienia sprawy wschodniej, nieczony cofaniem się Moskwy, drukuje ten aneks co najprędzej, i pomimo spóźnionej pory, wydaje jednak o godzinie 7. wieczór nową edycję swojego wieczornego dodatku z całym tym aneksem. Na to tylko czekali agenci Moskwy. Zakupują oni setki egzemplarzy tego dodatku, wpadają do pałacu Westminster-skiego, gdzie właśnie obradowały Izby nad adresem, i rozdają posłom *Timesa*. Posłowie czy-

tają i oczom swoim nie wierzą. Zaczyna się rumor w Izbie; opozycja poczyną się podejrzywać, że zataił tak ważny dokument, aż wreszcie lord Elcho powstaje i odzywa się do Northcota w te słowa: „O godz. 8. rozdano tu w Izbie trzecie wydanie *Timesa*, zawierające odpowiedzi Gorczakowa na okólnik Salisburgiego. Około 11. przyniesiono nowy pakiet egzemplarzy tego dziennika i *par force* wpychano go w ręce posłów. Zapytuję tedy rząd, ażeby dzisiaj wieczór między g. 7. a 8. otrzymał dokument ten od Moskwy, i ażeby raczy nam wytlumaczyć w razie, gdy go nie otrzymał, w jaki sposób dokument tak ważny dostał się pierw do dzienników, nim go gabinet otrzymał?”

Na to oświadczył Northcote: „Rząd nie otrzymał żadnego takiego dokumentu, jaki się znajduje w dzisiejszym *Timesie*. Prawdopodobnie Moskwa przysłała go nam wtedy, gdy uzna, że czas po temu (śmiechy i oklaski). Musiała Moskwa dokument ten ogłosić dzisiaj w Petersburgu, a *Timesowi* przesłał go jego korespondent.”

Northcote się omylił. Moskwa dnia tego nie ogłaszała w Petersburgu, a dopiero w trzy dni potem podała w urzędowym swym dzienniku i okólnik i aneks. Jednakże fortel jej nie udał się wcale. Izby angielskie zrozumiały dobrze, że decyzji swej opierać nie mogą na doniesieniu dziennikarskiem, i jednogłośnie uchwały adres.

I dobrze zrobiła opozycja, że na aneksie podanym w *Timesie* nie opierała swego sądu. Aneks ten, jak powiedzieliśmy, przemawia bowiem wręcz przeciwnie niż sam okólnik, który jest głównym dokumentem. Aneks czytelnicy już znają; podaliśmy go w nr. 86. *Gazety*. Okólnik zaś, będący właśnie istotną odpowiedzią Moskwy, brzmi jak następuje:

„Petersburg 9. kwietnia.

„Panie ambasadorze! „Lord Loftus zakomunikował mi okólnik, przesłany mocarstwem d. 1. bm. przez markiza Salisburgiego. Okólnik ten został dokładnie zbadany, i musimy wyrazić się z uznaniem o o wartości, z jaką dokument ten oddaje zaprzyczenia Jej król. Mości o traktacie preliminarzowym z San Stefano. Widzimy w nim przedstawione bardzo szczegółowo zarzuty gabinetu angielskiego przeciw temu traktatowi, ale szukaliśmy nadaremnie propozycji, jakie gabinet ten byłby skłonny uczynić, aby doprowadzić do praktycznego załatwienia obecne przesilenie na Wschodzie. Markiz Salisburgi mówi nam, czego rząd angielski nie chce, ale nie mówi, czego chce. Mniemamy, że byłoby pożytecznem, aby Jego Ekscelencja dla wyjaśnienia sytuacji to objawił. Co do określonego w okólniku stanowiska Jej król. Mości w sprawie kongresu, mogłyby tylko przypomniać kierunek, obrany przez gabinet cesarski w tej sprawie. Udziału na mocarstwem w sposób oficjalny tekst traktatu preliminarzowego wraz z mapą objaśniającą. Dodałmy przytem, że na kongresie, jeżeli do niego przysięż miało, każde z mocarstw reprezentowanych miałooby zupełną swobodę rozpoznawania i akcji, zastrzegając dla Moskwy takie same prawo.”

Czytamy w *Wiener Ztg.* pod d. 15. b. m.: „Dzisiaj poczynają się w ministerstwie oświaty zwołane na Wielki tydzień konferencje inspektorów szkół średnich. Po rozebniu rozmaitych niewłaściwości, jakie się co do nauki w szkołach średnich okazały, nastąpi zaprojektowanie sposobów zaradzenia. Dla obrad ułożono ogólne zarzysy. Konferencje te zapewne cały tydzień potrwają.”

Obie deputacje regnikolarne odbyły w poniedziałek w południe krótkie posiedzenia. W przedlitawskiej ułożono, że na konferencjach posłuchów przewodniczyć będą kolejno prezydenci obu deputacji, a na pierwszej przewodniczyć ma p. Szlavy. Wieczorem o godz. 6. zebrała się posłowna konferencja, w której uczestniczyło 14 deputatów przedlitawskich, a 13 węgierskich; z ministrów obecni byli Auersperg, de Pretis, Szell i Wenkheim. Na wniosek jednego z deputatów

przedlitawskich objął przewodnictwo p. Szlavy, ale z prawem brania udziału w dyskusji.

Niemal wszyscy obecni deputaci i ministrowie zabierali głos. Według półurzędowego komunikatu wynik konferencji był ten, że deputaci przedlitawscy wnieśli dokładne propozycje co do długu 80-milionowego, że jednak do porozumienia nie doszło. Według *Starej Paryskiej* podobno już nie będzie żadnej dalszej konferencji posłownej i obie deputacje odnoszą się do swoich parlamentów. Według *Deutsche Ztg.* dyskusja poniedziałkowa wykazała, że porozumienie co do długu 80-milionowego żadnych zgoda nie ma widoków. Winną temu już różnica w pełnomocnictwach, jakie swoim deputacjom oba parlamenty dały na drogę. Węgry obstawali przy tem, że mogą propozycje przedlitawskie brać tylko *ad referendum*, gdy jednak deputacja przedlitawska urzędowo żadnej propozycji nie wniosła a zdania, na posłownej konferencji objawione, za podstawę sprawozdania urzędowego służyć nie mogą, więc też Węgry nie do referowania do Pesztu zabrać nie mogą.

Węgry oświadczyli, że choćby nawet — czego atoli nie przypuszczają — dług 80-milionowy nie był wciągnięty do ogólnego długu państwowego, do którego spłaty przyczyniać się zobowiązał w r. 1867, że zatem i do spłaty długu 80-milionowego przyczyniać się są obowiązani: to jednak jeszcze nie wynika z tego, aby się w stosunku 30 : 70 przyczyniać mieli, gdyż przed ustawieniem tego klucza w r. 1867 pewną część długu ogólnego potrącono. Także i co do sposobu spłaty w danym razie nie można było zgodzić. Ponownego zebrania się z żadnej strony nie żądano. Nazajutrz we wtorek miała się zebrać deputacja przedlitawska dla ułożenia sprawozdania do Rady państwa.

Na teraz jedyna nadzieja prawidłowego załatwienia tej sprawy w tem polega, że deputacja węgierska, zdawszy sprawę sejmowi z płoności obecnych rokowań, otrzyma od niego nieograniczone pełnomocnictwo do dalszego prowadzenia i zakończenia rokowań.

Korespondencje „Gaz. Nar.”

Budapeszt d. 13. kwietnia.

(W) Tysiące nadziei tak w tym kraju, jak i gdzieindziej zostało złożonych do grobu, być może więc że i te nadzieje, z jakimi dzisiaj zostało porożone w sali domu komitatowego nowe stronnictwo polityczne węgierskie, także zwiędnię przed czasem, w niwec rozsypią się. To pewna, że pomimo programu jednogłośnie przyjętego, zdolności, wpływów, patriotyzmu wypracowanego, jakie się znajdują w szeregach nowego stronnictwa, wszystko ono ma do zrobień i do wywalczenia dopiero, jeżeli przezwyciężeniem jest jego przewodniczący kiedyś losom swojego narodu. Już to znamionuje to negatywne jego do objęcia steru interesów, że po długich wahanach, czy stronnictwo ma przyjąć nazwę „narodowego”, czy „postępowego”, stanęło na tem że zwać się będzie „stronnictwem zjednoczonej opozycji”, choć w deklaracji publicznej wyraźnie i dumnie jest oświadczone, że celem jego stać się stronnictwem zdolnym do reprezentacyjnego rządzenia krajem, a nie tylko oponować. *Festi Naplo*, który z największym zapalem ze wszystkich organów prasy krajowej wita nowe stronnictwo, zwie go narodem, patriotycznym i postępowym. To okazy się niebawem, tymczasem organizacja poczęta wśród tak wysoko nastroszonych nadziei, przy takim wyłaniu serdecznych uczuć i jednoczących się i rozporządzających największą ilością głosów w parlamencie — 110 dobrze przeliczonych — jaką kiedykolwiek jakkolwiek opozycja rozporządzała w sejmie węgierskim, zasługuje na to, aby się z nią bliżej zapoznać i liczyć nawet poza granicami Węgier.

Program w ostatecznej redakcji, który zapewne przedrukujemy, gdyż go ogłosiły wszystkie dzisiejsze wieczorne dzienniki, stoi w zupełności i bez zastrzeżeń na deakistowskiej podsta-

wie, tak mianowicie, jak się ona ukształtowała w życiu publicznem narodu, to jest z ochroną największej niezawisłości państwowej i z możliwym rozwojem honowdztwa. Oprócz dwóch punktów programu, które wczoraj wywadyliśmy, a mianowicie punktu dotyczącego polityki zagranicznej i punktu ekonomicznej i finansowej ugody z Austrią, reszta punktów zawiera wszystkie postulata ludzi światłych i postępowych w Węgrzech. Jednego brak tylko, to jest reformy administracyjnej, z czego niesłychany rozbój zarzut nowemu stronnictwu tak organa partji rządowej, jak i ci nieulicani politycy, którzy stoja na zewnątrz obecnych stronnictw.

Na dzisiejszem posiedzeniu zjednoczenia trzech przemawiało mówców w imieniu trzech łączących się odcieni: baron Simonyi Ludwik, Szilagyi Dezső i Apponyi Albert. Otóż, pierwszy i ostatni podnieśli w swoich przemówieniach otwarcie kwestję opuszczonego postulatu reformy administracyjnej, pierwszy aby skonstatować, że pod tym względem nie ma praktycznej jednoci zapatrywani w stronnictwie nowem, jakoteż i w dawnym liberalnem niezawisłem, lecz różnice są mniejsze, aniżeli w partji rządowej; ostatni aby oświadczyć, że jego dawni przyjaciele polityczni utrzymują swoje przekonania pod tym względem (dążyli do centralizacji administracji kraju), lecz że odtąd tylko w łonie stronnictwa i przez stronnictwo usiłować będą urzeczywistnić swoje w tej mierze dążenia. Szilagyi zaś, który najwięcej pochopności do czynów zmanifestował w dokonywującym się zjednoczeniu, wykłnął za zadanie jednostajnie poglądów stronnictwa na punkta, co do których takowe jeszcze nie istnieje. Tak więc zarzuty, robione nowemu stronnictwu z tytułu zadań reformy administracyjnej, wydają się nam niesłusznymi, tem więcej, że pomimo całej wagi i nagłości przedmiotu, sytuacja ogólna i wewnętrzna nie zaraz, może po latach kilku dopiero, dopuści ten przedmiot na porządek dzienny polityki parlamentarnej.

Dziś istotnie waga rzeczy leży w zadaniach polityki zagranicznej i w przygotowaniu takiego grupowania konstytucyjnego, któreby pozwoliło w danej chwili zastąpić rząd obecnym nowym. Temu zadaniu, na początek przynajmniej, zupełnie sprostało nowe stronnictwo: jednocząc się szczerze i z wyłaniem wzajemnem, wytykając cel ściśle określony polityce zagranicznej i naznaczając ogólny kierunek zgodny z logiką rozwoju stosunków, tj. kierunek narodowy i postępowy. Z tych zarzysów ogólnych, które wystarczają nie mogą ani badawczemu umysłowi doktryniera ani wymaganiom rutynowanego administratora, wieje wszakże pewna świeżość, która pozwala najlepiej wróżyć o przyszłości stronnictwa. Podostatkiem także znajduje się w niem niepospolitych sił politycznych młodych lub nowych, które obecnie przez ukształtowanie się tak potężnego na parlamentarzem polu stronnictwa, po raz pierwszy przychodzą do znaczenia męgów przewodniczących — że wspomniemy tu tylko, dla oświecenia czytelników z nazwiskami, o których często zaskysza, imiona: Banhidy, Chorin, Apponyi, Szilagyi. Tak więc nietylko do walki i do pracy parlamentarnej, lecz w razie potrzeby i do rządów nie zabrakłoby sił znanych, nowych i obiecujących.

Korzysty też, jakie w tym kierunku przynosi od początku nowe stronnictwo, są widoczne. Znika najprzód grupa konserwatystów, nad którą jakaś fatalność ciążyła, że choćby najlepiej, najgorzej tylko skutki sprowadzała. Stosunkowo obfita ilość talentów, jaką ta grupa zawierała — wymęczonej w stańskości skazującego — na bezpłodność, wzbogaciła sobie praktyczne kierunki w kraju. Legenda o staro-konserwatystach, której się z upodobaniem czeplano w Austrii, zginęła na zawsze z pola praktycznej polityki. Baron Sennyey, który pod ciężarem przeszłości nie mógł się wydobyć, pomimo tylu świetnych danych, na praktyczne pole działania, dając przyzwolenie swojemu stronnictwu do fuzji z nowym stronnictwem, jak się o tem dowiadujemy z organu byłych konserwatystów, a sam nie wchodząc do niego, abywałowprawdnie z czynnej roli, lecz zarazem umożliwił podniesienie kon-

tra przeciw pałacu Działyskich. Tam zebrał się na około siebie liczny zastęp gawiedzi, wygłaszał improwizacje różnych czynów bohaterkich, znienawidzonych przez się „jancondrów”. W takim jednak wypadku nie smiano go zwykle arestować, bo Badowski opatrny był potężną łagą. Chwytano go w zaułkach i to nie bez trudności. Zaprowadzonego do arestu, trzymano po miesiącu i dłużej, w smrodliwych norach, bijąc, morząc głodem, zjeżdżając się w najohydniejszy sposób, a gdy już mało w nim było ducha, wówczas oddawano go do szpitala, skąd dopiero wypuszczano na wolność. Po wywiezieniu arcybiskupa Dunina, Badowski wpadł wprawdy szlachy. Policja umykała przed nim z drogi i pomimo głośnych jego manifestacji nie odważono się go arestować. W kilka dni pochwycił się znowu jego improwizacja, której tylko jedną zwrotkę pamiętam:

Flotwell chce jeść śniadanie,
Wymyślił se psie danie;
By być w Polsce spasiony,
Zjadł aż cztery ognie.

Improwizacja ta śpiewana była z szczególną predekacją przez szwajskich chłopaków, których tuzinami pakowano do kozy. Wreszcie ujęto i Badowskiego, a po kilku miesiącach wypuszczono literalnie tylko — jego szkielet. W parę lat potem słyszałem opowiadanie wiarodajnego świadka, w jak ohydny sposób nad nim zapanowało. Był wtenczas dozorcą oślawiony Hüttner, o którym mi jeszcze nieraz przyjdzie wspomnieć. Otóż ten cerber więzień policyjnych (a było to jeszcze w starym ratuszu poznańskim), gdy Badowski rzyzał z głodu, kazał go trzymać innym oprawcom, a sam pchał mu odchody do ust. Widziałem na własne oczy, gdy raz po południu, w niedzielę, komisarz policji z 4 sierżantami chciał arestować Badowskiego, który wyjątkowo nie miał przy sobie swej pałki. Nie wiem jakim sposobem podał mu ktoś miotłą, jaką się używa do zamiatania ulic. Ta mu posłużyła za tak dzielną broń, że od połowy Chwałiszewa aż ku Szerokiej ulicy przepędził komisarza z policjantami. Ale niestety, przez patrol z sześciu żołnierzy został nakoniec ujęty. Badowski w stanie trzęsawym miał wstęp wszędzie, nawet do najpiękniejszych domów. Śmierć jego, której szczegółów nie mogę sobie przypomnieć, jest zagadką, bo wszelkie poszlaki zgadzały się, że był otruty.

Po roku więzienia, gdy arcybiskup Dunin powrócił do Poznania, trudno opisać prawdziwie serdeczne i szczerze powitanie, jakiego doznał. Nie tylko Poznań, ale i całe księstwo było na tę pamiątkę ululimowane. Przez cały tydzień podwoje pałacu były otwarte i tysiące ludu obijało pęci przybywało, aby powitać i odebrać błogosławieństwo od tego prawdziwego kapłana i wiernego syna ojczyzny. (D. c. n.)

Prelekcja profesora Duchńskiego

we Lwowie.

Jak zapowiedziano, p. profesor F. H. Duchński wiceprezes Tow. francuskiego etnograficznego, tudzież prezes Tow. antropologicznego w Paryżu, miał dnia dzisiejszego odczyt w sali ratuszowej a mianowicie o ważności wystawy polskiej na powszechnej wystawie paryskiej.

Profesor wyjaśnił zaraz na wstępie i opowiedział cały przebieg tej sprawy. Między innymi uwydatnił trudności, na jakie natrafiała wystawa, — Francuzi bowiem od ostatniej wojny tak niechętni i nieprzyjaźni Polsce, że przy podjęciu myśli zebrania kongresu archeologicznego w Krakowie, — większość redaktorów, biuletynów francuskich trudniących się tym przedmiotem (bo trudno powiedzieć: uczeni francuzi lub Francja) oświadczyła, że samo imię Polski jest tak podżęcone z ideami rewolucyjnymi, iż kongres naukowy nie może być w ziemiach polskich. Oświadczenie to, tak bardzo dotknęło uczonych naszych w Krakowie, tak wielką nieufność wzbudziło ku Francji, że gdy w tylnych samych biuletynach francuskich ogłoszono utworzenie się komitetu polskiego w Paryżu dla urządzania wystawy polskiej w jej granicach historycznych, za inicjatywę dr. Landowskiego, pod przewodnictwem prof. Duchńskiego, nasi uczeni krakowscy nie dowierzali tym biuletynom; członkowie komitetu paryskiego, wiedząc o tej nieufności i uprzedzając myśli, które istnieć mogły w całej Polsce a mianowicie, że twórcy komitetu polskiego w Paryżu łądzą się piękną myślą wynikną z pobudek gorącego patriotyzmu, postanowili na swoje go prezesa honorowego powołać jedną ze znakomitości francuskich, która mogłaby przemawiać do uczonych polskich w sposób wzbudzający ufność, i oto dr. Tropinard jeden z komisarzów wystawy powszechnej przyjął godność prezesa honorowego komitetu polskiego, który zamienił się w Towarzystwo antropologiczne i etnograficzne i już jako prezes wystosował odezwę do uczonych krakowskich przez pośrednictwo dr. Kopernickiego, członka Towarzystwa antropologicznego paryskiego. Dr. Kopernicki zakomunikował rzecz uczonym krakowskim; nieufność jednak tychże ku Francji była tak silna, że nie odpowiedzieli dr. Tropinardowi, ale nadto postanowili wystać swoje przedmioty do wydziału cesarskiego Austriackiego.

Owo milczenie tak długie uczonych krakowskich, wywołało szluszny żal uczonych francuskich, a głównie dr. Tropinarda, który nie spodziewał się wcale postępowania tego rodzaju. — Ponieważ wielu uczonych francuskich pospieszyło zapisać się na członków Tow. antropologicznego i etnograficznego w Paryżu, — Towar-

zystwo to czuło się w obowiązku wyjaśnić sprawę jak najszybciej i w tym celu uprosiło swojego prezesa, prof. Duchńskiego, aby osobiście udał się do kraju. Prof. Duchński pospieszył do Krakowa i tu otrzymał smutną wiadomość, że podług mniemania uczonych krakowskich wystawa antrop. i etnograficzna Polski w granicach jej historycznych nie może być na powszechnej wystawie paryskiej, i że Kraków wysłał już swoje przedmioty do wydziału austriackiego; że już po takiej decyzji dr. Tropinard otrzymał stosowną odpowiedź.

Prof. Duchński pospieszył do Lwowa i szczęściem zastał tu jeszcze hr. Włodzimierza Dzieduszyckiego, o którego zasługach dla starożytności i etnografii polskiej z wielkiem wspominał uznaniem. Hr. Dzieduszycki rozpatrzył całą sprawę, gdyż ani hr. Dzieduszycki ani żaden uczoney lwowski nie był uwiadomiony o stosunkach dr. Tropinarda z uczonymi krakowskimi. Skutek tego rozpatrzenia rzeczy był łatwy do przewidzenia; hr. Dzieduszycki ofiarował prof. Duchńskiemu swoje Muzeum, ażeby wybrał co uzna za właściwe dla polskiej wystawy etnograficznej. Ponieważ hr. Plater ofiarował podobnie część zbiorów w muzeum narodowym w Rapperswilu zgromadzonych na wystawę i znalazły się osoby poczytywych chęci i w Berlinie i w Poznaniu a szczególnie we Lwowie, które pospieszyły z pomocą, będzie więc reprezentowana Polska cała na powszechnej wystawie w swoim dziale etnograficznym.

Obecnie idzie o wzbogacenie tej wystawy, a nadewszystko o użytkowanie jej dla dobra kraju. Prof. Duchński gorąco zachęcał słuchaczy do przyjęcia udziału w tej sprawie tak wspieraniem moralnem, jak materialnem. Tow. etnograficzne i antropologiczne polskie w Paryżu chce użytkować wystawę Polski historycznej dla przeprowadzenia dopełnień i zmian w wykładowych szkolnych o Polsce we wszystkich krajach gdzie takie istnieją wykłady a wprowadzić naukę o Polsce w krajach gdzie ta nauka nie istnieje. Mowca przedstawił uderzające przykłady jak w krajach oświeconej nawet Europy uczą blednie o Polsce; tak n. p. jeden z profesorów uniwersytetu turyńskiego, w dziele swoim poświęconem dla szkół ludowych pod tytułem: „La terra” zaczyna historję Polski nadwisiańską w Krakowie od Rurka! Wiadomo, że w szkołach średnich we wszystkich krajach Europy kilka tylko wierszy poświęconych jest Polsce, ale w tych kilku wierszach można powiedzieć mnóstwo prawd lub mnóstwo kłamstw; tow. więc polskie naukowcy pod przewodnictwem prof. Duchńskiego, postanowili jako jeden z głównych swych celów przejrzeć w oddziałach pedagogicznych całego świata to, co powiedziane jest o Polsce w książkach szkolnych, a nadto zaprosić komitety szkolne krajów, gdzie nie ma mowy o Polsce, ażeby o niej wprowadzić wiadomości, a wiadomości choć krótką ale dokładną. — Następnie przedstawił

profesor i inne drogi, jakimi Tow. naukowe pod jego przewodnictwem może być użyteczne krajowi, jeśli będzie wsparte moralnie i materialnie.

W dalszym ciągu odczytu zwrócił prelegent uwagę słuchaczy na miejsce narodu polskiego wśród wszystkich innych narodów pod względem etnograficznym, a zapatrywał się w tej mierze ze stanowiska swojego systemu historyczno-filozoficznego. System ten oparty nie na pochodzeniach ludów, nie na ich krwi a na stosunkach cywilizacyjnych. Prof. Duchński nie uznaje arystrykacji krwi; wszystkie podług niego narody są powołane do urzeczywistnienia sprawiedliwości, zbratania, a różnica jest tylko środkami a mianowicie w użyciu wolności i władzy.

Ta najznakomitsza część prac prof. Duchńskiego jest u nas prawie zupełnie nieznana; bliższe szczegóły wywodów p. Duchńskiego w tym przedmiocie podamy przy pierwszej sposobności, na co w tej chwili nie pozwalają nam szczerpe rany naszego pisma.

Cały odczyt prof. Duchńskiego z siłą i ciepłem miłości ojczyzny, pozostawia chyba tylko to jeszcze jedno życzenie, ażeby dla zachęcenia do pracy na tem polu objechał p. Duchński kraj cały i pobyt swój nie ograniczał do dni tylko kilku.

Lwów 15. kwietnia 1878.

Wspomnienia

z niedawno ubiegłej przeszłości.

(Ciąg dalszy.)

Gdy z Berlina przyszedł rozkaz uwiecznienia arcybiskupa, nadprezydent Flotwell użył wszelkich środków, aby się to stało w największej tajemnicy. Na cytadeli poznańskiej oraz na forcie, bliższych katedry i pałacu arcybiskupiego, powoływano działa; zaprzężano zaś i najbliższe miasta nabitó kartaczami. Tak w cytadeli, jako też i w mieście załogi konsygnowano dopiero późnym wieczorem, i rozdano ładunki. Pierwsy dygnitarze przed północą poprowadzali i pochowali rodziny i dzieci w cytadeli. W gmachu pojezuickim, rencyjnym, obok fary, jako też u jeńców komendującego Grollmana, ukryto oddziały do obrony. Po północy, około godziny drugiej, oddział żandarmerji, szwadron huzarów i cała siarnia policja podsunęła się cichaczem pod pałac. Dzwonnice w katedrze i przybytnych kościołach obsadzone wartami. Nareszcie wyłomano drzwi do pałacu za pomocą drągów i dat żelaznych, poczem banda opryszków wpadła do komnaty śpiącego, jak gołąb siwego i rzadkiej łagodności starca, załedwie mu pół godziny dozwoliła czasu do wybrania się w drogę. Powóz otoczony huzarami i żandarmerją, zmykał przez ulice Poznania wyciągniętym kłusem, jakby go ścigały nieprzyjacielskie zastępy. Umiejtność ta u Prusaków posunięta wtenczas była do doskonałości, bo liczyla wielu bohaterów z pod Jany.

stytucyjne przez innych, podejrzanego sztabu konserwatywnego. Nowa fuzja odbyła się bądź co bądź pod egidą liberałów niezawisłych, czyli dawnego lewego centrum, i oni jej też nadają całą żywotność w kraju — a fakt ten generyczny ma wielkie znaczenie: tak na zewnątrz, wobec Austrii, jako też dla dalszego wewnętrznego rozwoju.

Sytuacja konstytucyjno-parlamentarna w Węgrzech tak się obecnie przedstawia. Istnieją trzy wielkie stronnictwa: 1) stronnictwo liberalne rządowe z panem Tiszą na czele; 2) stronnictwo zjednoczonej opozycji i 3) stronnictwo skrajnej lewicy. Pierwsze okazało co potrafi, jeżeli rządziła większość austriacka dozwoliła mu odnieść zwycięstwo w parlamencie w sprawie umowy, starać się ono będzie pod naciskiem nowego ugrupowania, nie pozwolić zrujnowania swojej powagi moralnej w kraju na polu polityki zagranicznej. Drugie, czując się prawnym spadkobiercą obecnego gabinetu, gdy mu przez przeprowadzenie umowy ekonomicznej z Austrią, zostanie odebrana możliwość dojścia za pomocą tej sprawy do parlamentarnej większości, starać się będzie z tem większą siłą za pomocą zadania zagranicznego, jakie sobie postawiło, zrobić swój standard drogi i zrozumiałym dla kraju. Trzecie stronnictwo, jedne które się nie opiera o wielki pakt z r. 1867, nie-możliwe do rządów, dopóki trwają obecne stosunki międzynarodowe, wszystkich się spodziewać może od radykalnej przemiany takowych w kierunku antipolskim. Dążyć więc do takowej, jest nią dziś, jednym jego praktycznym zadaniem. Tak więc sprawa polityki zagranicznej nie tylko z powodu ogólnego groźnego położenia, lecz i dla przyczyn wewnętrznej dynamiki politycznej wysuwa się dziś na najprzeważający plan życia publicznego w Węgrzech.

Zwracając się myślą do obecnych stosunków ku naszym, pomimo ciśnień się uważa, czyby nie było przeczornym i naturalnym, jeśli się stosunki reprezentacyjne galicyjskiej zdrowiej po świątach zbliża, aby szukano zeznaczenia z nowym stronnictwem węg., powołaniem dać miarę praktycznej siły swoich na polu przeszkodzenia ustaleniu się potęgi moskiewskiej na półwyspie Bałkańskim (punkt 3. programu), za pośrednictwem naturalnie polityki i potęgi monarchii austro-węgierskiej. Gdy gabinet węgierski okazał pewną w tym kierunku opanoszczość, a sojusznik z lewicy skrajnej węgierskiej nie może przedstawiać środków, ułatwiających nasze konstytucyjne i parlamentarne działanie, zbliżenie się wspomniane przeze mnie zdaje się być dla naszych polityków parlamentarnych wskazane. W tonie wspomnianego stronnictwa znajdują oni kilku koryfeuszów, co nie przeszkadza im nie dziękując zabrać już w ciągu obecnych wypadków głos za Polską w parlamencie węgierskim. Zbliżenie się więc nie powinno być trudnym, i kto wie, jakie może przynieść korzyści na polu parlamentarnego działania. W każdym razie, jednostajność kierunku na polu polityki zagranicznej jest zupełna, i przy należytem porozumieniu doprowadzić może do ujednolinitości celów, stać się może początkiem praktycznej polityki tych z pomiędzy naszych mężów parlamentarnych, którzy wierzą w przyszłość kraju i sprawy, i mają ją na sercu.

Agitacja za obroną Rumunii, rozpoczyna się przy komitatu Aradzkiego, rozciąga się do innych munitualności, wzrasta w Węgrzech, a ferje wielkanocne, wywołując ruch organizacji nowego stronnictwa na prowincji, przyczynią się także do nadania agitacji tej za Rumunią donioslejszego znaczenia.

Z nowin bieżących, wierzą tutaj, że odpowiedź na uwagi Andrasiego, dotyczącą traktatu z San Stefano, nadeszła istotnie do Wiednia, i że wzmogła ona wpływ i ufnosć partii pojednania z Moskwą — gdyż odpowiedź ta dawać ma najszerszy kredyt Austrii w kierunku podziałowym. Pomimo tego wierzą tutaj, że król-cesarz i minister spraw zagranicznych nie dadzą się tem uspić, i że rada co do przygotowań wojennych odbyła się istotnie, pomimo zaprzeczeń urzędowych, pod prezydencją cesarza przed odjazdem pana Tiszy i ministra honwędów Szendego z Wiednia. Ruch po dykasterjach wojskowych czuć też tu już widocznie, choć zawsze nie dosyć w miarę tych wymagań, jakie rodzi pozycja Moskwy, jeśli ma przysięść z nią do zerwania.

Pesti Naplo ogłosił we wczorajszym numerze artykuł młodego publicysty, pana Baztók, o hr. Platerze Władysławie i sprawie katolicyzmu w Polsce.

Ostatnia konfiskata.

Powodów, dla których skonfiskowano onegdajse numera *Gazety Narodowej i Dziennika Polskiego*, redakcje na straty materialne a publiczność na różne przykrości narazono, w żaden sposób domyśleć się niepodobna z ustaw i przepisów austriackich — jeżeli za przepisy uważać można te jedynie rozporządzenia, które władza wyższa celem wykonania ustaw obywateli i w ich obrębie wydaje i ogłasza. Dla prawika rzecz prosta: Skonfiskowany artykuł nie zawierał nic innego, jak tylko manifest moskiewskiego „Komitetu wyzwolenia ludu“ pod napisem „Sąd rewolucyjny“, a manifest ten wzywa Moskale — i tylko Moskale — do wytipienia dręczycieli ludu moskiewskiego — i tylko moskiewskiego, i to w samej Moskwie. Nie zawierał nic innego prócz dosłownej treści manifestu — żadnej zachęty, żadnej uciechy ani przed nim lub po nim. Najzgorzalszy prokurator nie zdołałby zatem nawet wydedukować najsurowszego sosteria, jakiegoż zamyślał, choćby tylko ogólnikowo niebezpiecznego dla Austrii. Dla kodeksów i przepisów austriackich artykuł ten był obojętnym, a więc nieistniejącym, a więc władza pominąć go była obowiązana.

Istniała wprawdzie ostarwiona konwencja austriacko moskiewska, na mocy której zbrodnia polityczna, w Austrii przeciw Moskwie (a w Moskwie przeciw Austrii) popełniona, karana być miała jako występki — jako mianowicie w r. 1863 i 1864 mnóstwo obywateli austriackich doznało gorzkich jej skutków na sobie, pomimo, że w jej mocy dzienniki polskie pod rządem austriackim poniosły. Ale jak ani o jednym nie było słychać (i dotąd niewiadomo) wypadku, iżby w Moskwie konwencję tę na rzecz Austrii zastosowywano, mimo że faktów zbrodni przeciw Austrii mnóstwo się zdarzyło, i to głośnych na świat cały — tak znowu z drugiej strony konwencja ta istniała, tj. już nie istnieje. A nie istnieje w skutek tego, że wyskazywał ją aż do zbytku w r. 1863—4, następnie Moskwa sama ją cofnęła. Czem dwóch rzeczy dowiodła: raz, że już nie potrzebuje tej konwencji dla siebie; a powtóre, że ta konwencja owszem mogła być Moskwie bardzo zawadzać od chwili, gdy takzwane komitety słowiańskie, komitety dobroczyńności, jako organizacja, pod opieką i sterem rządu moskiewskiego stojąca, formalną jawną i tajną zaczęły pro-

pagandę na najszersze rozmiary celem podżegania Słowian austriackich przeciw Austrii. Cały to nieprzerwany, owszem potgowany coraz bardziej szereg zbrodni, na Austrii popełnianych, począwszy od broszur Fadjewia i zjazdu moskiewskiego, aż do ostatniej mowy Aleksandra w Moskwie w komitecie słowiańskim i do jawnej propagandy Ignatiewa we Wiedniu — że już nie wspomniemy o wykradaniu planów fortec austriackich i austriackiego ordnyku bojowego, o misjach generałów moskiewskich, na uczynku schwytych w Galię i we Węgrzech.

A więc na podstawie praw i przepisów austriackich, na podstawie zresztą interesu austriackiego powodów do tej konfiskaty domyśleć się zgola niepodobna. Trzeba się gdzieindziej oglądać za temi powodami. We wtorek podaliśmy część objaśnienia o stosunku Austrii do Moskwy, jakie znaleźliśmy w inspirowanych przez urzędujące we Wiedniu moskiewskie biuro prasowe w dziennikach austriackich, przedewszystkiem czeskich. Część przezwagałych objaśnień atoli pominięliśmy, bo wydawały się zbyt niepojętymi. Tak n. p. korespondenci tych pism — wyraźnie powołując się na „źródło niezawodne“ — zapewniają, że w związku trójcarskim już dawno obmyślano atak na Turcję, i początek zrobiła Austrija znaną obłądząca cesarza po Dalmacji, że nawet na tej sprawie zawiązał się ów sojusz trójcarski, że zatem Austrija co do Turcji jest związana wobec Moskwy i Niemiec, a więc też wojny Moskwy nie wytoczy. Jak wiemy, zwłaszcza z dni ostatnich, owe źródło może być istotnie niezawodne, — choćby już nie dawało mu świadectwa prawdy przepuszczenie moskiewskiego materiału wojennego przez Austrię przy zamotowaniu jednej czwartej części handlu austriackiego, i budowa owych statków moskiewskich pod Wiedniem w chwili, gdy się zanosi na wojnę Austrii z Moskwą; tudzież kunsztaki, jakie Bismarck wyprawiał dla dostarczania Moskwy funduszy, narażając obywateli pruskich na utratę setek milionów.

Ale to jeszcze nie dotyczy naszego przedmiotu. Dalej jednak powiada to źródło, że owe zjazdy cesarzów i kanclerzów w Berlinie, Gasteine i Reichstadzie nie innego nie miały na celu, jak tylko iż trzy mocarstwa zaręczają sobie 1) byt swoich dynastji, 2) całość państw swoich i 3) wspólną pomoc przeciw zawihrzeniom wewnętrznym.

Czyż podobna wierzyć takim doniesieniom? Wszak dynastia Habsburgów i Austrija nie potrzebują od nikogo gwarancji bytu! Wszak Prusy i Moskwa ciągle dążyły do podkopania Habsburgów i rozbicia Austrii! Wszak w Austrii nie grozi żadna rewolucja polityczna ani socjalna! Prawda, że Hohenzollerny i takzwani Romaniowie są na wylocie — niech się tylko szczególnie wojenne przeciw nim obróci; prawda, że w Moskwie nibyizm a w Prusach — bo nie w całych Niemczech — socjalizm jest groźny. Ale cóż Austrii do tego? Czyż zresztą zdoła ona słowa dotrzymać, gdy wypadki się obrócą ku obaleniu Prus i Moskwy wraz z ich dynastjami?

Ależ w Austrii wszystko możliwe! A więc i wyjaśnienia owego „niezawodnego źródła“ widocznie mają podstawę. Dowodem na to ostatnia konfiskata dzienników lwowskich. Ze przedruk polski we Lwowie choćby jak rewolucyjnego manifestu moskiewskiego w żaden sposób nie może się przyczynić do rozszerzenia go w Moskwie; że celem jedynym przedrukowania manifestu wspomnianego było i być mogło tylko zaznajomienie czytelników poza Moskwą o tem, co się w niej dzieje — tego nawet szan. prokuratora zaprzeczć nie potrafi. A jednak skonfiskowała, tak dalece jest Austrija owemi zjazdami związana i tak daleko się posuwa w gorliwości względem umów tam zawartych!

Czyż też to przyczyni powagi i siły w oczach tych, o których każdemu rozumem rządowi najbardziej chodzi, tj. w oczach własnych obywateli — to inne pytanie, na które nam szan. prokuratora oczywiście odpowiedzieć nie zechce. Dlaczego taką dumę obywatelską posiada Anglik? — bo ani przez sen przejść mu nie może, aby podlegać na własnym śmiechu czemuś innemu jeszcze prócz anachronizmów i przepisów. Dlaczego śmiało puszcza się w najbardziej zawihrzone kraje na wędrówkę i osiedlanie? — bo wie, że cała potęga Anglii stanęła by w jego obronę, gdyby wymagano od niego lojalności, do której nie jest obowiązany! Ani w Moskwie, ani nawet w Monacu lub w San Marino nie ma tego, aby obywatele ich byli obowiązani do lojalności względem państwa obcego lub zgola wobec dwóch państw obcych. To tylko w Austrii istnieje.

Jakżeż więc ma się wyrobić owe wymagane przez rząd „österreichisches Bewusstsein“, jeżeli każdy obywatel jest sobie „bewusst“, że kara go czeka, jeżeli nie będzie spełniał obowiązków lojalnego poddanego zarazem Austrii, Prus i Moskwy? Jakżeż ma się w urzędach austriackich wyrobić to „österreichisches Bewusstsein“, jeżeli wiedzą, iż oprócz tego bewusstsein muszą jeszcze dwa inne bewusstsein pielegnować? Jak tu budować na ustawach i przepisach austriackich, skoro obok nich i nad nimi de facto istnieją jeszcze nieznanne ogółowi, bo tajne umowy, iskoro wydane na ich podstawie „Wink“, ma zupełną powagę paragrafu, tylko znacznie większą!

Z petersburskiej i by sądowej.

Niedzielny telegram z Petersburga przyniósł nam wiadomość, że sąd przysięgłych uwięził Wierę Zazulicz, która, jak wiadomo, strzeliła z rewolweru do generała Trepowa i raniła go ciężko. Podajemy dziś wedle dzienników petersburskich przebieg całej tej sprawy a następnie demonstracji, jakie przed sądem po ogłoszeniu werdyktu uwięwianego miały miejsce.

Sprawa Wierę Zazulicz sprowadziła do sądu okręgowego tak znaczną liczbę publiczności, jaką tylko sala pomienionego sądu pomieścić mogła, a publiczność ta składała się z samego wyboru inteligencji, a mianowicie urzędników sądowych, administracyjnych, literatów, reprezentantów prasy i dam, należących do wyższych sfer społeczeństwa. Pomiędzy innymi był obecnym ks. kanclerz Gorcejak, sekretarz Rady państwa Solaki, jen. Barancew, wielu członków rady państwa, senatorów, petersburski gubernator Łutowski, przewodniczący departamentu ekonomicznego Rady państwa Abaza, senator Arcimowicz, sowieński Despot-Zenowicz — wszyscy z matych uniformach, wreszcie korespondent *Timesa*. W ogóle było 600 do 600 osób.

Zaraz po otwarciu posiedzenia wprowadzono obwinioną. Weszła w czarnym, skromnym ubraniu, blada i mocno wzruszona — usiadła w kątku na długiej ławce, a całe jej oblicze i zachowanie się jednoznacznie wyrażały sympatię wśród publiczności.

Z powołanych świadków nie stanął generał Trepow, który usprawiedliwiał się świadczeniem lekarskim, oraz polityczni przestępcy Kriukow i Wołchowski, osadzeni w cytadeli Piotrowaw-

skiej, których nie dostawiono dla tego, że przepisy prawne nie dozwalały świadczenia osadzonym w więzieniu.

Po ukonstytuowaniu się przysięgłych i odczytaniu aktu obwiniającego przesłuchano następnie obwinioną i świadków. Z badania tego okazało się, co następuje:

Wiera Zazulicz, mając lat siedemnaście i znajdując się w Petersburgu na pensji, zaznajomiła się tam z siostrą znanego Nieczajewa. Jak tylko aresztowano Nieczajewa, uwięziono zaraz i Zazuliczównę i przeszło dwa lata, najpiękniejszą latą swego życia, spędziła w celi więziennej w tak zwanej litewskiej turmie w Petersburgu. Była niewinna — nie miało najmniejszych nawet przeciw niej poszlak, nie mogli jej zatem oddać pod sąd i uwolnili ją. Ale w parę dni wpadli do jej mieszkania policyjni urzędnicy — porwali ją z objęć matki i z rozkazu wyższej władzy, na zasadzie tak zwanego administracyjnego rozporządzenia, wywieźli na „zsytkę“ czyli na mieszkanie do jednego z miast w caracie pod dozorem policyjnym. Wywiezienie jej było tak nagłe i niespodziewane, że nie zdążyła wziąć ciepłego ubrania, i w drodze zandarm nawet uładował się nad nią i okrył „panną“ swym własnym płaszczem. Od tej chwili zaczęła się jej przymusowa podróż po Moskwie, bo nieustannie wywożono ją z jednego miasta do drugiego — ciągnęło się to przez lat siedm. Takie przesładowanie i ucisk wyrobiły w jej duszy współczucie dla przesładowanych. W Peł. jej dowiedziawsza się, że naczelnik miasta Petersburga, a generał Trepow za to, że mu się nie ukłonił jeden z przestępców politycznych, osadzonych w Petrowawskiej cytadeli, nazwiskiem Bogolubow, co do którego prowadzono jeszcze przedwstępne śledztwo, rozkazał go sromotnie ćwiczyć różgami.

To niesłychanie na nią podziałało i czekała, czy rząd nie nakaze śledztwa — ale czas uchodził, śledztwa żadnego nie nakazano a publiczność o fakcie tym sromotnym przestała nawet mówić. Rozsej jak tyle innych w zapomnienie. Przybywszy zatem w grudniu r. z. do Petersburga, postanowiła zwrócić na takie nadużycia ogólną uwagę, aby zwrócić ją, wywołując oburzenie a w skutek tego przyczynić się do tego, by podobne nadużycia nie miały miejsca. „Nie chciałam — powiedziała przed sądem — ani zabić ani ranić generała Trepowa, chciałam strzelić, aby przez to na fakta tak ohydne zwrócić ogólną uwagę.“ I rzeczywiście świadkowie wyjaśnili, że strzeliła do Trepowa wcale nie mierząc. Śledztwo przymem stwierdziło, że nie należała do żadnego spisku i nie miała z nikim żadnej zmywy, ani nikt ani pośrednio ani bezpośrednio, prócz niej samej, nie wpływał na dokonanie przez nią czynu; nadto, że Bogolubowa wcale nie znała i nigdy w życiu nie miała z nim najmniejszych stosunków. Mowa adwokata Aleksandrowa była świetną. Wyownie opowiedział całe przesładowanie, jakiego przez ciąg lat dziewięć doznała Wiera Zazulicz od samowoli policyjnej — a kiedy przysięgłym skreślił okropny obraz egzekucji, dokonanej w murach więzienia na Bogolubowie, pozostającym w nim pod śledztwem, kiedy opowiedział wszystkie katusze, jakie doznał Bogolubow — sala posiedzeń zagrzała jednogłośnie oklaskami i okrzykami: Brawo! a całą publiczność ogarnęło niewymowne wzruszenie. Mowa jego, która ciągnęła się dwie godziny, wywołała iż tylko w oczach publiczności, lecz i przysięgłych. Chwilami w sali było słychać łkania. Na twarzy obwinionej co chwila zjawiał się to rumieniec, to znowu pokrywała ją bladeść.

Co do świadków, to największe wrażenie wywołało zeznanie majora Kurniejewa, należącego do biura Trepowa, który zastawiał się niepiętnością, co wywołało wielkie oburzenie w publiczności; oraz zeznanie Gołuszyna, który siedział w więzieniu razem z Bogolubowem, i był świadkiem całej sceny, jaka się odegrała w dniu 25. lipca r. z. pomiędzy Bogolubowem a jen. Trepowem. Opowiadanie jego straszne, jaskrawo wykazało całą samowolę satrapów moskiewskich. Opowiadanie to przejęło publiczność zgrozą i wargami dla tego siepacza rządowego. Późem przysięgłym postawiono trzy pytania, a mianowicie pierwsze: czy obwiniona winna jest zranienia generała Trepowa, strzelając doń? — dwa inne zależne były od zeznań jej winna. Przysięgli wyszli na ustęp. Narada ich odbywała się pół godziny. W sali posiedzeń zaległa cisza grobowa — każdy wstuchiwał, czy przysięgli nie idą. Nareszcie za pół godziny rozległ się głos dzwonka, zwiastujący ich powrót do sali. Wobec grobowej ciszy przewodniczący głośno i energicznie odczytał werdykt: Wiera Zazulicz niewinna.

Zaledwie wyniósł te słowa, gdy powstał grzmot oklasków i frenetyczne okrzyki: brawo! Głosu prezesa sądu, uwalniającego Wierę Zazulicz od odpowiedzialności, nikt z obecnych w sali nie mógł dotrzeć; oklaski i brawa nie ustawały a żadne siłowania prezesa sądu nieczyściły ich nie mogły. Okrzyki te przeniosły się na ulicę, gdzie tłumy ludu, a pomiędzy nimi masy robotników pracujących przy moście Litejnym, były zgromadzone, wyczekujące na rezultat tej sprawy. W sali już ścisłano i całowano adwokata Aleksandrowa — na ulicy tłoczono się doń ze wspaniałym — całowano mu ręce, płakano i ścisłano, powano go na ramiona i niesiono przy okrzykach nieustających. Wierę Zazulicz wyciągnięto z powozu i wzięto również na ręce, okrywając ją burą.

Słusznie też jeden z dzienników petersburskich powiada, że to nie są tylko, nie sądziwo wydalili uwięwianego wyrok, ale naród całej; naród to wyrokim ym potępił brutalną samowolę administracji. W ogóle wszystkie nader odważnie podnoszą ten proces i powiadają, że dopóki w państwie będzie ten ucisk i nadużycia, dopóty w duszy każdego będą wywoływały zgrozę a następnie takie demonstacje, jakie wywołał powyższy proces.

Epilog był smutny; policja rzuciła się na publiczność okrzykując przed sądem, usiłowała ją rozpedzić a gdy tłumy się nie rozchodzily, dała ogień; padł jeden student i ranił jedną kobietę. Policja twierdzi, że to lud strzelał — zwyczajna to procedura policyjna.

Kronika miejsowa i zamiejscowa.

Lwów dnia 17. kwietnia.

Pan Władysław Miller wystąpił w „Hugonotach“, „Normle“, „Faustie“, „Marcie“. Pan Miller, który pomiędzy artystami lwowskimi pierwszorzędne zajmuje stanowisko, rozpoczął swój sta-w w Warszawie — i w krótkim czasie stał się ulubionem publiczności warszawskiej. Nie mógł jednak porzucić wglądu rządowej dyrektki, która polskich śpiewaków zwsze najgorzej traktowała i płaciła. Zniechęcony rzeczywistością udał się do Włoch, gdzie w przeciągu dwóch lat dostąpił już drugiego zaszczytu, iż zaszcągowano go na scenę całej do teatru la Scala w Mediolanie. Odtąd cały jego

pobyt za granicą stał się pasmem tryumfów. Śpiewał kolejno w Mediolanie, Turynie, Rzymie, Neapolu, udał się następnie do Ameryki, gdzie jako śpiewak uwielbiany zwiędził prawie wszystkie wielkie miasta Stanów Zjednoczonych.

* Jutro dnia 18. b. m. o godzinie 3. po południu w sali kasyna mieszczńskiego, odbędzie się walne zgromadzenie Stowarzyszenia wzajemnej pomocy artystów seany lwowskiej.

* Przedmioty ofiarowane przez Wł. hr. Dzieduszyckiego na międzynarodową wystawę etnograficzną, odeszły już do Paryża.

* Wydział krajowy wezwał p. Jana Matejkę do Lwowa w celu wywołania portretu hr. Alfreda Potockiego, jako b. marszałka sejmu. Jak wiadomo, portrety marszałków sejmu mają zdobić ściany nowego gmachu sejmowego. Portret ks. Leona Sapiehy pędził H. Rodakowski; jest już ukończony. Matejko ma przybyć do miasta naszego w maju i zabawi tu przez czas dłuższy.

* Właściciele maszynowej piekarni we Lwowie pp. Adolf Silbermann i Leon Cukier ofiarowali z powodu nadchodzących świąt Wielkanocnych na rzecz miejscowych ubogich 250 bochenków chleba białego. Za ten dar szczerzy składą prezydent miasta szanownym dawcom imieniem ubogich uprzejme podziękowanie.

* Mówią, iż w Przyszu w czasie wystawy panowała moda... miglanyarodowa. Trzewiki chińskie, policoszki „och“ niemieckie, króć sukni hiszpańskie, gorset włoski, na wierzch polonaz, fryzura z czasów Ludwika XIV i kapelusik węgierski. Wątpimy, czy działo to a la Babel saaklimatyzuje się, chociaż kosmopolityzm dziś w modzie.

* Nowe kompozycje muzyczne wyszły z druku nakładem Haslingera w Wiedniu. Są to dwie balety op. 40. Polonaise brillante op. 35 i Valse malancolique op. 44 Ludwika Marka. Nie wdajemy się w szczegółowy rozbiór tych dzieł muzycznych, nadmieniam jednak musimy, że zajmują one miejsce szczerze obok utworów nowoczesnych. Treść bogata i głęboka, forma i faktura wyrobiona, oryginalność i wyższe traktowanie instrumentu, okazują znaczny rozwój talentu kompozytorskiego naszego artysty-muzyka. Poloncz poświęcony Ant. Rubinsteiniowi a Valse malancolique pannie Timanoff.

* Jesteśmy proszeni przez szan. prof. Duchickiego o dopełnienie wiadomości o odczycie jego w Przemyśle na rzecz ochronek, będących pod opieką pani Longchamps, tem, że odczyt zakończył się odczycie z strony najdoskonalszej opieki na Zakładach, z plenidzj zebrańych za odczyt 30 zł. Towarzystwo antropologiczne i etnograficzne paryżskie, na jakową ofiarę prof. Duchicki powtarza podziękowanie w imieniu tego Towarzystwa.

* W kasynie mieszczanskim odbył się w sobotę dnia 13. b. m. pod kierownictwem p. M. Sigmund wiozerek muzyczny. Program ciekawy i bardzo obiecujący zgromadził tym razem liczne audytoryum. Chór męski Schuberta z opery „Sprzążenie“ rozpoczął wieczorek, ale najważniejsza jest to, że w dniu tym nasyśleszmy po raz pierwszy pannę Marię Kamińską, nkończoną noszenie konserwatorium warszawskiego. Gra paany K. odnacza się nadszycając lekkiem dotknięciem klawisza, co dowiodła najlepiej „Prządka“ Ralfa a w dodatku i wielką siłę, którą okazała w koncercie Kalkbrennera. Panna K. gra z głębokim namaszczeniem i ciepłem; umie zdobyć sobie serca słuchaczy, którzy ją też w nadgodny kilkakrotnie wywoływali. Nowo zorganizowany kwartet męski składający się z pp. G. L. K. i P. odpiewał znakomicie dwa kwarteci. „Legenda“ pierwszej miłości! Aasyka wygłosił pan H. J. poprawnie. Chór żeński składający się z 16 dam (przeważnie uczennice pani Prann) odpiewał Schumanna i „Wiosnę“ Lachnera, którą z powodn nieustających oklasków powtórzyć musiano. Solo w tym chórze przypadło młodzieńcy panie W., która mimo widocznej tremy wywylała się bardzo dobrze ze swego zadania — głos wprawdzie nie wielki ale zato sympatyczny. — „Zemsta kwiatów“ ballada Freiligratha, przekład Edmunda Grabowskiego z muzyką p. M. Sigmund zakończył wieczorek. Kompozycja nadatna i sumienne pod każdym względem wykonanie sprawiło bardzo dobre wrażenie na publiczności, która też z wielkim zapalem wywołała kompozytora. — Wieczorek skończył się przed 10¹⁵ i był jednym z najprzyjemniejszych w tym sezonie.

* Wykaz osób zmarłych we Lwowie od 1. do 10. kwietnia. Lange Stanisław Konrad, syn urzędnika telegrafu, na zapalenie opon mózgowych 31. 6 m., Sienkiewicz Maria, żona siodlarza, na zapalenie płuc 46 l., Mieczkowski Józef, czeladnik szewski, na zapalenie mózgu i grzdzic 34 l., Jaworowski Mikołaj, naczelny, na ostrze zapalenie nerek i pęcherza, 42 l., Zott Julia, żona palacza kolei, na błąd serca, 32 l., Fiedler Kneugunda, wdowa po urzędniku, na wycieczenie się 73 l., Spannauer Ludwik, syn geometry, na nieżyt trzewików, 6 m., Waliszewski Ludwik, właściciel realności, na wyrodzenie wątroby, 44 l., Esterreicher Wilhelm, były urzędnik Wydziału, na zgorzelinę płuc, 34 l., Ciepieka Jędrzej, szewc, na suchoty płuc, 36 l., Sawiński Ludwik, lakiernik, na suchoty płuc, 43 l., Schneider Anna, żona stolarza, na zapalenie płuc, 35 l., Lipiński Władysław, piwowar, na udar mózgu, 25 l., Biłaz Józef, syn rzemieślnika, na drgawki noworodków, 6 m., Znak Wiktorja, dziecie wdowy, na błonicę, 5 l., Makuszynski Franciszek, ubogi trawiec, na suchoty, 50 l., Winiarski Wincenty, kusiernik, na tyfus, 46 l., Auerbach Selig, pokątny pisarz, na wycieczenie ogólne, 35 l., Koflikiewicz Jakób, były krawiec, na udar szczykowy, 90 l., Sabat Michał, strażnik miejski, na durzycę, 33 l., Zglinicki Wincenty, konduktor kolei, na zapalenie śródsierdzia, 46 l., Brunaraki Piotr, syn właściciela realności, w skutek złamania kręgu pancerza, 17 l., Nadermann Georgina, 36 l., i Nadermann Kamila, 45 l., sieroty po urzędniku, na grzdzicę płuc, Skramlik Franciszek, zarobnik, na ranę czaszki i ropnię, 21 l., Fredro hr. Edward, właściciel dóbr, na grzdzicę płuc, 76 l.

* Mianowania. Naczelnny dyrektor poczt przemielił ofiara pociągowej Józefa Gileczka ze Lwowa do Brzeżan i poruczył mu kierownictwo tamtejszego urzędu pocztowego, a ofiarców pocztowych Edmunda Dabalskiego z Krakowa i Karola Petcha z Brzeżan do Lwowa, i poruczył pierwszemu kierownictwo filii III tamtejszego urzędu pocztowego; dalej zamianował praktykantów pocztowych Bronisława Radckiego i Andrzeja Jakubowskiego, tudzież ekspedienta urzędu pocztowego Engla asystantami pocztowymi, a mianowicie pierwszego w Podwołoczyskach, a dwóch ostatnich w Krakowie.

(S) Tarnopol. 16. kwietnia. (Odczyty.) Od chwili rozwiązania się Towarzystwa „Postępa“ nie mieliśmy w naszej stolicy polodskiej odczytów, pomimo, że w czterech zakładach nankowych mamy liczne grono profesorów. Smutny to objaw niedołęstwa czy niechęci, ale prawdziwy! Tęgo roku dopiero z początkiem postu urządziło tutaj Tow. pedagogiczne na korzyść Burey szereg odczytów. Spodziewać się należało, że publiczność tutajszą po tak długiej przerwie apagniona ulejką odczytów, pospieszy na nie, lecz niestety skąpa nadzwyczaj była garstka chętnych pokarmu dla ducha. Tłumaczenie tej obojętności tem, że prelekcje i pralegenci

nie potrafili publiczności zwać i zainteresować, a tem samem zachęcić do liczniejszego udziału, ma poniekąd podstawę, lecz z drugiej strony wgląd na cel dobroczynny powien być zdaniem naszym o światłej publiczności zaważył na szali postępowienia. Co się tyczy odczytów samych, nie wszystkie wprawdzie odpowiadały oczekiwaniom publiczności — lecz ogólne wrażenie że wszystkich można nazwać dosyć korzystnem. Zkądże w ta dziwna obojętność?

* Konopkowska, zakład kąpielowy w Tarnopolu, posiadający wody siarczane, oddaje się od Tarnopola o mil dwie, od Mikuliniec o 50 sążni, więc położona jakby na przedmieściu tamże miasteczka, w którym się mieści wspaniały pałac park należący do właściciela hr. Konopki. Zakład ten otworzony w roku 1826 przez ów. Jana b. Konopkę, który pobudował tam łazienki, piękne i ścienne budynki, z upływem czasu znacznie opadły. Obecny dzierżawca Konopkowi, łazienki budynki zrestaurował i nrazdza zakład wodno-sad obecną balneoterapii tak, żeby jak najłatwiej wyrzyskać zostały skutki lecznicze zdrojów i wglęgnięto potrzeby oraz wygody publiczności. Tym sposobem, przedsiębiorca dalszej publiczności Zakładów uznanie i wzięcie, które jest tem powniejsze, iż i pomoc lekarską dla chorych została obmyślona, zdrojowym lekarzem bowiem został dr. medycyny Ludwik Brzdziński, stale zamieszkały w Mikuliniecu, znany z nauki i z wielkiej troskliwości o chorych. — Rozbiorn chemicznego źródła w Konopkowie dokonał sławny nasz chemik Torosiewicz, on też pisał o nich w r. 1833. Skuteczności ich nie jeden doświadczył. Że zaś położenie jest przyjemne, powierze wielkie, łazienki dobre a pobyt w Zakładzie tani i wygodny, więc spodziewać się należy, że Konopkowska ożywi się, że wróci dawne świetne dla niej czasy.

* Kraków 16. kwietnia. W sobotę zmarł ks. Tomasz Antoni Pleszyński, przebywający lat 48 rodem z Częstochowy. W roku 1863 powołany przez Moskali, w porę jeszcze przez powstańców został odciętym i przywróconym do życia. Wyjechałszy zaraz potem za granicę, przebywał na wychodźstwie a od pięciu lat w Krakowie, znosił nędzę, utrzymywany tylko przez dobrodziejów.

Wczoraj odbyło się pierwsze posiedzenie komisji konkursu dramatycznego krakowskiego na rok 1878. W skład komisji wchodzi p. Estreicher, Kłobukowski, dyrektor teatru Kozłman, Sienkiewicz, Marjan Sokołowski, reżyser sceny krakowskiej Józef Bychter, oraz ofiarodawcy. Stosownie do ogłoszonego w zeszłym roku konkursu, ubiegać się mogą o nagrodę i odznaczenie tylko aktuli ludowe. Najlepszemu z nadesłanych sztuk ludowych, spełniającemu cały wieczerz i mającemu najmniej trzy akta, otrzyma nagrodę 500 zł. Z pomiędzy nadesłanych sztuk ludowych komisja zaleci do grania te, które uznaje za godne wystawienia na scenie. Statka ludowa za lecona do grania, otrzyma 10%, tantiemy od czystego dochodu z każdego przedstawienia.

Dotąd nadesłano sztuk dzielęć a mianowicie: 1) Kłótnia w miasteczku, operetka w dwóch odłonach z muzyką; 2) Paproć, opera w trzech odłonach; 3) Serwinty, dramat ludowy w chwili obecnej w 5 aktach; 4) Pokusa, obrazek sceniczny z życia warszawskiego w 1 akcie; 5) Dziewczyna z ludu, komedia w 3 aktach; 6) Kąkol, komedia w 4 aktach sielankowo-satyryczną; 7) Ja wszystko wiem, komedia ludowa w 3 aktach; 8) Uroki, obraz dramatyczny ludowy w 4 aktach; 9) Rozbiki, obraz ludowy w 5 aktach; 10) Pączek śóły, dramat ludowy w 5 aktach.

W Wiedniu otworzone konkurs na majątek ks. Ludwika Radziwiła.

W Kaliszu na podobno był założoną fabryka fortepianów. Cieszymy się szczerze z tego nowego objawu rozbudzającego się przemysłu krajowego, który nas z czasem wywabi może od zależności względem zagranicy i od drogiej cen, pomańanych przez opłatę cła w zlocie.

Papież Leon XIII. na wniosek kardynała Franchi zezwolił na zorganizowanie wyprawy misyjnej do Afryki środkowej. Dwunastu misjonarzy udało się już do Zanzibaru i w bieżącym jeszcze miesiącu mają się pućić do Afryki środkowej. Misjonarze opatrzeni są we wszelkie przybory naukowe i stusnie należy się spodziewać, że obok korzyści religijnych nauka geografii zyska wiele na tej wyprawie misjonarskiej.

Roman Postemski, znany artysta malarz, zmarł w Rzymie d. 4. kwietnia b. r. Zgasty był rodem z Podola.

Uczta dla Makarta. Wystawa najnowszego obrazu Makarta „Wjazd Karola V do Antwerpii“, przyniosła Towarzystwu artystycznemu w Wiedniu czystego dochodu 13.429 zł. Artysty żreśli się korzyści; pomimo jednak tego ofiarowano z powyższego dochodu 6.000 zł. Nadto przjaciele Makarta i wielbiciele jego talentu urządziłi uctę na cześć jego, w której 150 osób brało udział. Zaproszenie na ten obchód odebrał Makart błasem umysłu dla niego zrobionym a będącym sam w sobie dziełem artystycznym. Na parzaminie 50 odcieni z ornamentów był na wielkie portrety Makarta oraz wernie oddane w maleńkim formacie znakomite obrazy jego a między temi i Wjazd Karola V. Poniżej umieszczony był wiersz z zaproszeniem na uctę i podpisy. Część artystyczną tego zaproszenia wykonał młody artysta, bawliwy obecnie w Wiedniu p. Tadeusz Rybkowski.

Na zakupno obrazu p. K. Dabalskiego „Złożenie kamienia węgielnego kopca Unii“ dla muzeum w Rapperswilu, nadesłano następujące datki: Przez JW. br. Czechowicza Władysława, presem Rady powiatowej w Brzeżanach: pp. br. Czesław Wład. z Gliny 5 zł., Miłicki Józef w Helenkowie 5 zł., ka. Ostrowski w Brzeżanach 2 zł., dr. Gottlieb w Brzeżanach 1 zł., dr. Finkels 1 zł., Rawski 1 zł., N. N. 2 zł., Trzeński Józef w Konichach 2 zł., Szydłowski Ferdynand w Brzeżanach 1 zł., ka. N. N. 1 zł., Dobrzański M. Bajan 1 zł., włościanin Bidała Mykita w Łapan 1 zł., włośc. Złobicki Jan w Budykowie 1 zł., włościanin Krzywkowski Ilko, Szwarcak Michał, włościanin Fedko i Prydon Wasyl w Łącznej kwiencie 2 zł., Bogdanowicz właściciel dóbr w Litwinie 5 zł., razem 81 zł. Przez p. Brochockiego A. w Przemyślu: pp. Brochocki Aleksander w Przemyślu 1 zł., Kasperek K. w Przemyślu 40 ct., Gamski Franciszek 1 zł., razem 2 zł. 40 ct. — Przez p. Leaszyńskiego Wojciecha: Wydział Rady powiatowej w Brzozowie 10 zł. — Przez p. Jaworowski Władysława w Podwołoczyskach: pp. Jaworowski Wł. 1 zł., Lubieniecki 1 zł., Alabrywicz 1 zł., Dabalski 50 ct., Schor 50 ct., Sierż 30 ct., N. N. 1 zł., Krzeczowski 50 ct., Hult 50 ct., Buszczykowski 1 zł., Samborski 1 zł., Schor 50 ct., Spalko 50 ct., Rippler 50 ct., Rogozina 1 zł., Mayi 50 ct., Sender 50 ct., Hauer 1 zł., Poleszowski 50 ct., Kaczor 1 zł., Jarocki Marjan 1 zł., Florowicz 1 zł., N. N. 1 zł., 10 ct., Kwolewski 1 zł., N. N. 1 zł., N. N. 1 zł., Spira 50 ct., Olczar 50 ct., Popiel w Skalscie

Oficjalistów prywatnych,
Nauczycieli domowych,
Guwernantki i bony,
Rzemieślników dworskich,
Służby pokojowej i kuchennej,
Sprzedaż dóbr, dzierżawy,
Inseraty do dzienników kra-
jowych i zagranicznych,
Wizy paszportów. 2143 1-2

Wszystkie to agendy załatwia z naj-
większą sumiennością i punktualnością
Biuro wywiadowcze
i ogłoszeń
J. Polńskiego we Lwowie
ulica Karola Ludwika 1. 7.

DO WYDZIERŻAWIENIA
2318 **Garbarnia** 2-3
w Zamarstynowie nr. 70, pod Lwo-
wem. Budynki fabryczne, dom mieszkalny,
dom dla czeladzi i gospodarskie zabudo-
wania, staw, ogród warzywny i owocowy,
grunty orne i łąki, wszystkiego 16 mor-
gów obszaru. Blizszej wiadomości udzieli
handl. broni B. Stillera we Lwowie.

Po s. p. Magdalenie Stiller
pozostałe kosztowności ze złota,
brylantów i szmaragdów oraz
perel prawdziwych, przeznaczona
na cele dobroczynne są z wolnej ręki do
sprzedania w handlu Bonifacego
Stillera. 2185 9-7

Pewna angielska fabryka lakieru, któ-
ra produkuje wyborny 1910 2-2

Lakier powozowy
i do obciągania,
udziela wypłacalnym kupcom, którzy ten
artykuł w handlu utrzymują, pod korzyst-
nymi warunkami na skład komisyjny. Oferty
z poleceniami pod: B. V. 37, do Haas-
enstein i Vogler we Wiedniu.

Po zmarłym fotografem A. Müllerer jest
u pozostałej wdowy kilka
Aparatów fotograficznych
z faryki Voigtlander & Sohn,
z wszelkimi przybłorami w najlepszym sta-
nie do użycia. Blizszej wiadomości można
nabyć u Magdaleny Müller w Ko-
łomy. 2282 4-5

Do wynajęcia na lato
Grunta i realności
w Hołosku Wielkim,
pode Lwowem położone, należące do mas
rolniczych p. Augusta Schumann i Wil-
helma Schumann. Blizszej wiadomości udzieli
urządzący tych mas adwokat dr. Kuc-
kiewicz przy ulicy Halickiej 1. 41. 2274 3-3

Biuro Wywiadowcze
Julji Witoszyńskiej
pod Nr. 26, we Lwowie, w Ryńku,
ma do polecenia guwernantki z wyższym
wykształceniem do ukończenia edukacji pa-
niątek, w języku francuskim, niemieckim
i muzyce; także Francuzki, posiadające
w języku francuskim wyższe nauki, poszu-
kują umieszczenia w kraju lub za granicą,
posiadające rekomendacje od znanych pań.
Także dwóch guwernerek, posiada-
jących szkoły niżej i wyżej, język fran-
cuski i muzykę, poszukują umieszczenia w
kraju lub za granicą. 2321 2-3
Również poszukują umieszczenia dwóch
agronomów, dobrych gospodarzy.

Dla cierpiących na płuc!

Znany powszechnie od 30 lat i po-
dług zdania lekarskiego wielostron-
nie wypróbowany
Styryjski sok ziołowy
zawsze w świeżym stanie po cenie
88 ct. za flaszkę.

Przeciw cierpieniom nerwowym lub osłabieniu.
J. Engelhofera
Esencja muszkulowa i nerwowa
z aromatycznych ziół alpejskich.
Bezsprzecznie wysmienity środek przeciw bólowi reumatycznemu w twa-
rzy i stawach, przeciw zawrotowi głowy i bólowi krzyżów, osłabieniu nerwów
i ciała, a szczególnie przeciw osłabieniu organów płciowych i wskutek
z tego spowodowanej impotencji. Cena 1 zł.

Przeciw suchotom i duszności!

Zachwalony przez sta świadectw
i polecen syrop z podoforauu wa-
pna, szczególnie do polecenia sta-
bowitym lub rachitycznym dzieciom
jako przyczyniający się do wzmo-
cenienia kości.
Cena flaszki 1 zł. 1881 10-12

Dla cierpiących na bole zębów!
STOMATICON, Woda do ust,
przez **dr. Brunn, dentystę we Wiedniu.**
Wyborna i wypróbowana woda do ust, służy do utrzymania i wzmocnienia
dziąseł; przeciw cuchnącemu oddechowi jakoteż przeciw próchnieniu zębów.
Cena flakoniku 88 ct.

Likier ten przyrządzony z wzma-
cniającej roślin, działa szczególnie
skutecznie na organa trawienia, a roz-
grzewając żołądek wywiera najzab-
wieńniejszy wpływ na zdrowie. Może
być on doskonałym towarzyszem na
polowaniu, przy wycieczkach i w po-
łowaniu, przy wycieczkach i w po-
łowaniu. Cena flakoniku 52 ct.

SKŁADY we Lwowie w aptekach Z. Ruckera, J. Piepsa, J. Bei-
sora, Piotra Mikolascha i w handlu B. Marzackiewicza.
W Białej J. Knaus, w Bochni P. Niedzielski, w Buczacu D. Neu-
mann, w Czeremnowcach J. Golichowski, apt., w Drohobyczu apt. L. Dobrza-
ński, w Kolumny Stenzel apt., w Krakowie J. Trauczyński apt., w Rydzy-
ku, apt. K. Wiśniewski apt., J. Jahn, Wilh. Fenz, w Komarnie A. Emperla spadkob.,
w Radymnie M. Smiechowski apt., w Rzeszowie F. Schaitter, w Sądargorze
D. Rubinowicz apt., w Strzynie Jul. Zgorzki apt. i J. Sielecki, apt., w Stani-
slawowie Ferd. Stecher, w Tarnopolu W. Stachiewicz, w Tarnowie
J. Jahn i W. T. A. Wielogłowski, w Tłumaczu Seidmann i Krauthammer, w
Zaleszczykach spadk. Kodrębskiego.

ASTMY
Duszność, Chrypka, Katar zadawno-
ny wszelkie cierpienia kanałów oddech-
owych, ustępują szybko i niezawodnie po
użyciu Rurek atlastmatycznych p.
Levasseur, aptekarza, 19 rue de la Monnaie
w Paryżu.
Dostać można we Lwowie w aptece p.
Mikolascha; w Krakowie w aptece p. Kul-
lak. W Warszawie w składach aptecznych
materjalów pp. Ferd. Aug. Gallego i Ludwika
Spieassa. 1872 3-7

Tylko 2 zł. ct 30.
otrzyma się kompletnych 17 roman-
sów przez O. F. Berg i Theodor Scheibe
w 23 tomach, broszurowane, każdy to-
m przeszło 100 stronice. Zamówienia pod
"Bücher" do Annoncen-Expediton
Rotter & Co. we Wiedniu, Rie-
merstrasse. Wysyłka za zaliczeniem lub
nadesłaniem gotówki. 1892 4-4
Opakowanie bezpłatne.

Niezbędne w każdej rodzinie.
Południowo-węgierska
kawa pożywna i zdrowiu służąca.
Jako doświadczony środek pożywny dla słabowitych dzieci, dla do-
rosłych po wycieńczających chorobach wzmocniająca; dalej przedwzrost-
em skrofulicznym, bladaczem, dyzją, kwasem żołądkowym, uciąż-
liwym oddechem, kłutwiciu w boku, katarowi opłucnej, zapaleniu płuc itp.
Prawdziwe do nabycia u fabrykanta samego: **Józefa Faykiss**,
aptekarza w Temeswarze, dalej w Budapecsie u Józefa Török, apt.
Königsgasse Nr. 7. We Lwowie w apt. **Zygm. Buckera**, w Kra-
kowie w apt. A. Siedleckiego, w Nowym Sączu u spadkob. Kosterkiewicza.

Wina stołowe białe:
butelka butelka
Enzersdorfer - 1 zł. 56 ct. Szamorodner (Zieleniak) 1 zł. 50 ct.
Neszmély - 60 " Erlauer 1 " "
Oedenburger - 64 " Rańskie i moselskie 1 " "
Villányer (reńsko-węgierskie) 1 " "
Wina deserowe:
butelka butelka
Ruster sztoki - 75 ct. Sherry 2 zł. 50 ct.
Magyarader wytrawny - 90 " Tokayer z roku 1847 3 " "
Szamorodner - 90 " Szampian Heidsieck & C. (Mon) 3 " "
Ruster, wyskok wytrawny 1 26 " Most i Chandon 3 " "
Malaga pół butelki 1 20 " Mont. i C. carte blan. 4 " "
Cyper, stare 2 50 " pół but. 2 10 "
Madeira 2 50 " wyborny węgierski 2 50 "

Wina czerwone:
Vöslauer wyskok - 1 zł. 80 ct. Karłowicer wyskok stary 1 zł. 75 ct.
Ofner Bordeaux 1 " " Portwein stary 3 " "
Erlauer najwyborniejszy 1 25 " Medoc St. Julien 1 25 "
dobry 1 " "
poleca pod gwarancją za winnicę naturalną, równocześnie wszelkie
gatunki wódki, rozkasy, likwory holenderskie, koniak,
sliwowicę prawdziwą, biskokty prawdziwe angielskie.
**Skład towarów kolonialnych, korzeni,
materiałów win i farb.**
O. T. WINCKLER
WE LWOWIE. 2346 1-2

**Podpisana spedycja udziela bliźszych wiadomości i posta-
rać się może o piękne i tanie pomieszkanka w
sławnym miejscu klimatycznym w kąpielach Ischl.**
Spedycja
c. k. uprz. kolei Arcyksięcia następcy
tronu Rudolfa w Ischl.
2343 1-3

**Niezawodna pomoc dla cierpiących na gościec, reumatyzm
i na skutki z tychże pochodzące.**
Uprasza się niniejszem Publiczność, aby nie porównywała tego wynalazku z innymi jarmarcznie zachwalanymi, gdyż moje „łańcuszki“ wypróbną same przez się
przyjętą matryję gośców!
Zrobiłem wielki i ważny wynalazek, którego będzie zadaniem, leczyć choroby i dolegliwości, na które prawie każdy cierpi, a dla których dotąd nie
było pewnego środka! Są to przezemnie wynalezione i podług moich doświadczeń ulepszone
Łańcuszki goścowe i przyrządy do odprowadzenia fluksji.
Po założeniu uczuwa się natychmiast ulgę, a ból niknie niebawem zupełnie. **Prawie wszystkie słabości powstają z przebiegnięcia.** Krew zgęszcza się,
przezco żołądek najpierw cierpi, wydzielanie się wtrąca do żołądka, i tak powstają tak zwane cierpienia w nogach, jako to: **podagra, reumatyzm, ból zębów** (czasem
bywa, że zęb się wyjmuję z powodu, że jest zarazyony; jednakowoż fluksję nie można wyprowadzić, bo ta przechodzi w cały organizm), **kurcze żołądkowe, reumatyczne
zapalenie ocz, szlazię, cierpienia reumatyczne, cierpienia piersiowe, głuchotę** (jeżeli niepochozi z urodzenia) i pokonywają wszystkie z temi cierpie-
niami połączone dolegliwości, a to: **kurcze, epilepsję** itp. Przeciw wszystkim tym cierpieniom nie ma po największej części lekarskiej pomocy więcej, tylko moje **łańcuszki
goścowe** usuwają z powodu swej siły wszelką fluksję reumatyczną!
Cena łańcuszka z przepisem użycia 6 złr.
Wysyłają się albo za zaliczeniem lub za uprzednim nadesłaniem należytości. Jeżeli się przesła należytość, wysyłam łańcuszki franco, za zaliczeniem bez opłaty.
Ponieważ zamieszczam niektóre z tysięcy otrzyma-nych podziękowań, i każdy może oryginalnie przegladzić; tu przemawiają cierpiący, którzy przed nabywaniem łańcuszka goścowego
w takim samym znajdowali się stanie, jaki ty szanowny czytelniku, który używał kąpieł, kuracji wodnej, nacierania i wszystko możebne, a w końcu wyleceni zostali jedynie za pomocą
moich ulepszonych **łańcuszków goścowych**! Nie słyszałem o żadnym wypadku, w którymby one nie pomogły, i nikt mi nie wykazał, aby nie pomogły na choroby nieuleczalne!
Należy zaprzestać używania wszelkich kosztownych kuracji, i używać z zaufaniem, pewnie skutkujący środek a przytem tani, a ze skutków każdy się z radością przekona, że tam gdzie
panował smutek, nastąpi największa radość.
Eduard Winter, Berlin S. W. Bernburgerstrasse 29.
Jedyny skład nowo ulepszonych łańcuszków goścowych z przyrządem do odprowadzenia fluksji. (Gichtketten und Flussableitung).

Wyłączny skład główny dla Austro-Węgier
w aptece „zum heiligen Leopold“
we Wiedniu, Stadt, Plankengasse 6.
Ppiliipp Neusteln, aptekarz.

**Umiejętne orzeczenie o nowych łańcuszkach
goścowych p. C. Winter w Berlinie.**
W dzisiejszych czasach bywają nieraz ogłaszane środki, w
dziennikach zwalczane, napotymane i jako okropności obwołane;
dlaż wszystko to polega na błędie lub przesadzie, z braku sz-
nności rzeczy, a czasem nawet z zawiści, gdyż jak dingo me-
dycyzna nie jest umiejętnością niemyślną, co niezawodnie jeszcze
długo potrwa, jest wielkim dobrodziejstwem dla cierpiących i
chorujących, jeżeli gazety podają pewne zdrowiu służące środki.
Z tego względu mogą wszyscy cierpiący bez namysłu i z zaufa-
niem używać łańcuszków goścowych Wintera. Te łańcuszki
przydają się zupełnie, do rozwinięcia w odpowiedniej ilości, w
medycynie nazywanej błogoczynnej elektrycznością, a według zdania
sławnych lekarzy, jak to w dziełach napotykanym, okazała się
elektryka w wielu cierpieniach i chorobach nader leczniczą i sku-
teczną; szczególnie ale na gościec, reumatyzm, podagrę, poraż-
enie, fluksję, rwanie w członkach, bóle w stawach itp. Wintera
nowe łańcuszki goścowe odpowiadają wszystkim umięd-
nym wymogom i zasługują bezsprzecznie na jak naj-
wyższe polecenie, co niniejszem zgodnie z umiejętnością i pra-
wą potwierdzam.
Berlin, 26. Intego 1878.
Dr. Hess,
(L. S.)
król. pruski aprobowany aptekarz I. klasy, są-
downie sprawujący chemik i umiętlny lekarz
i racjonalista dla medycyny-farmaceutycznych
i chemicznych preparatów zdrowia.

Gospodyni
Państwo Busk, poczta Busk,
stacja kolei Kraśne, sprzedaje
Jaja do rozplodu
uzdolniona do prowadzenia samodzielnego go-
spodarstwa kobiecego, oraz zarządu domo-
wego na wsi, znajdzie umieszczenie. Zgło-
d od kar rasy białej: Cochinchina, Dorking,
Heudon, Crève-Coeur, sztuka po 20 ct
Dynów. 2312 2-3 na miejscu. 2323 3-3

Zakład wodoleczniczy
w Styryi **Frohnleiten** kolej południowa,
w najpiękniejszym położeniu górskim, wolnem od wiatru i kurzu, nader pięknie
urządzony, tudzież pojedyncze pokoje tanie i mieszkania w wielkim zakładzie i
w hotelu pod „Austria.“ 1899 1-6
Na żądanie wysyłam cenniki i regulamin domowy odwrotnie gratis.
Dr. K. V. Seeliger.

Obwieszczenie licytacyi
celem wydzierżawienia prawa wyrobu wódki i piwa, tudzież wyłącznego prawa wyszynku piwa, wódki,
miodu i słodzonych napojów, nakoniec nie wyłącznego, na domy zajezdne i karoczny ograniczonego
prawa wyszynku wina, przysługującemu funduszowi kameralnemu i religijnemu państwa Niepolic-
miekiego w IV i V. sekcji w poniżej określonych miejscowościach na okres trzechletni, t. j. od 1. czerwca
1878 r. do końca maja 1881, odbędzie się dnia 29. kwietnia 1878 r. o godzinie 10ej przed południem
w c. k. galic. Dyrekcji lasów i domen w Bolechowie publiczna licytacja za pomocą ofert pisemnych.

S e k c j a	S e k c j a z a w i e r a					Cena wywoła- nia	U w a g a
	Prawo propinacji w gminach	Kar- czem	g r u n t ó w				
			rodzaj uprawy	hekt.	□ metr.		
IV.	Damieniec	1) roli	2	6232	1700	
		1) łąki i pastwiska	1	3501		
	Cikowice	1) roli	—	6478		
	Stanisławice	1) łąk i pastwisk	1	6991		
	Targowisko	1) roli	3	8786		
		1) ogrodów	—	0111		
		1) łąk	—	4844		
	1) roli	1	3402			
	Klaj	1		—	—		
	Konopówka z udziałem w Poszynie	—		—	—	1700	
V.	Kolanow	1) roli	—	6880		
	Lapczyce	1) ogrodu	—	0144		
		1) łąk i pastwiska	1	1846		
	Książnica Małe	1) roli	4	3943		
	i Wielkie	1) ogrodu	—	0176		
		1) łąk i pastwisk	—	6395		
	Siedlec	1) roli	3	1620		
		1) ogrodu	—	0331		
		1) łąk i pastwisk	1	0585		
		1) roli	1	3343		
	Chelm z Moszczenicami	1) łąk i pastwiska	—	1212	3600	
	i udziałem w Topolinie						

Główne warunki licytacji i dzierżawy:
1. Kancję złożyć należy w wysokości półrocznego czynszu dzierżawnego.
2. Raty dzierżawne spłacać należy miesięcznie z góry.
3. Licytować można tylko za pomocą pisemnych ofert, które zawierają mają wadium w ilości
10% ofiarowanego czynszu jednorocznego, tudzież dokładny podpis i miejsce zamieszkania oferenta,
oferty opiewające na jedną lub obie sekcje razem i zawierające oświadczenie, że oferentowi war-
unki licytacji i dzierżawy dokładnie są znane, i że im bezwarunkowo się poddaje, wnieść należy naj-
dalej do dnia 29. kwietnia 1878 o godzinie 10ej przed południem na ręce naczelnika c. k. Dyrekcji
lasów i domen.
4. Akt licytacyjny obowiązuje oferenta od chwili wniesienia oferty; wydzierżawiającego zaś
od dnia doręczenia zawiadomienia dzierżawy, że oferty jego przyjęto i oferent zrzeka się odwo-
łania ceny podanej, jako też terminu w §. 862 ust. cyw. ustanowionych co do przyjęcia
przyrzeczenia.
5. C. k. gal. Dyrekcja lasów i domen zastrzega sobie prawo wolnego wyboru co do osoby
oferenta bez względu na wysokość czynszu ofiarowanego.
Resztę warunków można przejrzeć w c. k. galic. Dyrekcji lasów i domen w Bolechowie,
jako też w c. k. Zarządzie lasów i domen w Stanisławicach.
Ces. kr. Dyrekcja lasów i domen.
Bolechów dnia 8. kwietnia 1878 r. 2325 3-8

Wiedeń 28. lutego 1878
Szanowny panie Winter!
Kupione u pana łańcuszki goścowe, działy w nim reu-
matycznym cierpieniu nader pomyślny skutek, o czem donosząc,
dziękuję panu najgoręcej. Jednocześnie proszę, za dotaczną go-
tówkę przysłać dla mnie szan. Z poważaniem
Józef Voigt.
VII. Siebenbrunn 46, V. schody, 3. piętro nr. 118.
Wiedeń 5. stycznia 1878.
Szanowny panie Winter!
Uwolniwszy się zapomocą łańcuszków goścowych
od reumatyzmu i głuchoty, i obwieściwszy to ludziom, zamówio-
no u mnie wiele tych łańcuszków, upraszam pana o przysłanie
mi za zaliczeniem 12 sztuk. Z poważaniem
H. J. Meyer, handlarz bydła.
Drezno, 18. marca 1878.
Upraszam pana jeszcze o trzy łańcuszki goścowe z przy-
rządem do odprowadzenia fluksji. Ostatni, który pan tu przy-
ślał, pomógł, gdyż chora matka chodzić. Oczekuję przysyłki.
Z poważaniem
Baronowa S. Vittinghoff, ulica Moszczyńska nr. 7.
Panie Winter w Berlinie!
Donoszę panu, że po trzechmiesięcznym użyciu pańskich
łańcuszków goścowych ustały bole u mojej matki. Żołądek się
zupnie uporządkował. Upraszam o przysyłkę jeszcze dwóch
łańcuszków. Z poważaniem
H. Kautholz, pleban.

Skład WINA.

Przedstawiamy się przed 10 latami z Pieszty do Kołomyj, założyli tu wielki skład najwspanialszych, ośmieliśmy przemennie od znakomitości wina francuskiego, hiszpańskiego, włoskiego, węgierskiego i austriackiego, które w barykach rozmaitej oświetłości i butelkach po cenach najumiarkowańszych wyprzedajemy.

Dotychczasowe liczne zamówienia z okolicy i ze stron odleglejszych, które w obecnych P. T. odbiorców wykazać się mogą, są najlepszym świadectwem jakości i taniości win moich.

Cenniki rozkładam na żądanie bezpłatnie, skład win moich znajduję się w lamusach w rynku pod gmachem c. k. sądu obwodowego.

Polecając się łaskawym względem szanownego P. T. Publiczności, ręczę za pochodzenie i dobroć win moich, tudzież za rację obsługi.

Dla większej dogodności Wieleb. Duchowieństwa daję wino na wypłat ratami miesięcznymi.

2201 12-12

Edward Brüller,
z Pieszty,
właściciel składu win w Kołomyjach.

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

Zmiana lokalu.

Magazyn mód

pod firmą

MODES & ROBES

i pracownię sukien

przeniosłam na ulicę Jagiellońską l. 4.

obok magazynu pp Steif.

2391 2-6

Pomorska.

Pierwsza Spółka

WYROBU CEGIEŁ MASZYNOWYCH

i towarów glinianych,

poleca na sprzedaż następujące gatunki gotowych cegieł: płaców-ki po 16 i 14 zlr. za tysiąc, kupując w większej ilości; cegły posadzkowe, maszynowe podwójnie prasowane, cegły próżne, sklepieniowe, spieczane do kominów, studniowe i dachówki.

Blizszą wiadomość udzieli Zarząd fabryki (Stillerówka) ulica Snopkowska pod l. 1.

2243 3-8

Mebli żelaznych

z pierwszej c. k. nprzyw. nadzwornej fabryki wiedeńskiej

A. Kitschelta Spadkobierców

utrzymuje 2256 3-2

ED. GEBHARDT

w Lwowie

i sprzedaje takowe, tj. łóżka, łóżeczka, krzesła i ogrodowe meble

po cenach fabrycznych.

Cenniki ilustrowane na żądanie franko.

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

2201 12-12

Rozdarowujemy każdemu

najpotrzebniejsze artykuły domowe, jako to: **łyżeczki do kawy i łyżki stołowe, noże i widelce i t. p.**

Z masy konkursowej npadłej wielkiej fabryki angielskiej srebra „Britania” otrzymaliśmy zlecenie, by rozdarować wszystkie u nas na składzie się znajdujące kawy ze srebra „Britania” za zwrotu mało znaczących kosztów frachtu i 1/2 części robocizny.

Za przesłaniem lub pobraniem pocztowym wyszczególnionej przy każdym artykule ceny, mieszczącej tylko fracht z Anglii do Wiednia i małą część robocizny, otrzymamy każdy następujący przedmiot.

d a r m o

6 sztuk **łyżeczek stołowych** ze srebra „Britania”, 6 sztuk takich samych **łyżeczek do kawy**, razem 12 sztuk, które kosztowały pierwsi 6 kosztują obecnie wszystkie 12 sztuk razem zł. 2.35

6 sztuk **noży stołowych** ze srebra „Britania” z angielskimi klingami stalowymi, 6 sztuk takich samych **widelców**, razem 12 sztuk, które kosztowały dawniej 9 zł., kosztują obecnie wszystkie 12 sztuk razem zł. 3.40

1 ciężka **chochla** do mleka, przedtem 3 zł. teraz zł. 1.30

1 ciężka **chochla** do rosółu z najlepszego srebra „Britania”, pierwsi 4 zł. teraz zł. 1.80

Prócz tego eleganckie lichtarze stołowe, para zł.: 1.2, 2.50, 3. Taki po zł. 50, 75, 80, zł.: 1, 1.40 Imbryki i Herbatniczki po zł.: 2, 2.50, 3, 4. Żyrandole para po zł.: 8.50, 10.50, 12, 20. Cukiernice po zł.: 2, 2.50, 4, 5.50, 7. Po-
pyłnice na cukier po zł. 40, 75, 90, zł. 1. Karafki na ocet i oliwę po zł. 2.50, 3.80, 4.25, 6. Maszelniki po zł. 35, zł. 1.70, 2.80, 3.25 i 4 zł., tudzież nie-
liczone ilości innych przedmiotów.

Szczegółowemu uwzględnieniu poleca się:
6 sztuk **noży stołowych** z trzonkami z najlepszego srebra „Britania” z angielskimi klingami stalowymi, 6 sztuk takich samych **widelców**, 6 sztuk ciężkich i wyszlifowanych **łyżeczek stołowych**, 6 sztuk takich samych **łyżeczek do kawy** w eleganckich pudełkach aksaminowych, razem 24 sztuk, które pierwsi bez pudełka 13 zł., kosztują teraz wraz pudełkami zł. 6.40.

Powyższe przedmioty są z najlepszego srebra „Britania” i nie dadzą się rozróżnić od prawdziwego srebra 13 próby nawet po upływie 50 lat użytku, a za trwałość barwy srebrzystej daje się gwarancję.

Obowiązujemy się także zwrócić każdemu pieniądze, gdy przedmioty te poczerpieją lub pożałują.

Adres: **Britania-Metallwaaren-Niederlage**
Wien, Babenbergerstrasse 1.

C. k. uprz. gal. akcyjny

BANK HIPOTECZNY

we Lwowie

wydaje

Asygnaty kasowe

4 1/2 proc. płatne w 30 dni po wypowiedzeniu

5 „ „ „ 60 „ „ „

5 1/2 „ „ „ 90 „ „ „

Wszystkie 6procentowe asygnaty kasowe, znajdujące się jeszcze w obiegu, będą oprocentowane począwszy od 20. kwietnia 1878 r. tylko po 5 1/2 % z 90dnio-
wym wypowiedzeniem.

Lwów 16. stycznia 1878.

Dyrekcja.

(Przedruk nie będzie opłacony)

Nie ma nic lepszego

na utrzymanie i wzniesienie

porostu

włosów na głowie

jak znana i sławna, przez
znakomitości medycyny,
budapa, świetnie skut-

kami uwieczniona, przez
Jego Mość Cesarza wyła-
cznie patentowana.

Pomada rezedowa do kędzierzawienia

wzrostek której, przy regularnym u-
życiu, na łysinach głowy porastają
włosy; włosy siwe lub rude dostają
ciemny kolor; zaniedbania cebulki włos-
ów w sposób zadziwiający, usuwa
wzrostek rodzaju lupież, zapobiega
wypadaniu w najkrótszym czasie na-
daje na zawsze włosom naturalny po-
łysk. Włosy stają się falistymi i
nie siwieją aż do późnej starości.

Przez swą nadzwyczaj przyjemną
won i pyszną wyprawę, pomada ta
staje się ozdobą stolika toaletowego.

Cena stoika wraz z przepisem użycia (w 7 językach)
1 zł. 50 c. z przysługą pocztową 1 zł. 60 ct.

Odpredajcy otrzymują znaczny rabat.

Fabryka i centralny skład w wieloletnim c. k. przywileju, we Wie-
dniu, 8. Bez. Josefstadt, Plac Stenogras Nr. 14. we własnym
domu, dokąd wszystkie pisemne zlecenia z prowincji tak za gotówkę, jakoteż
za zaliczeniem najrychlej się załatwiają.

Główny skład dla Lwowa jedynie tylko u panów:
Zygim. Ruckera, J. Belsera, Franciszka Ehrlicha, K. Strzyłowskiego,
apt. we Lwowie, apt. we Lwowie, kupca we Lwowie, kupca we Lwowie.

1882 14-20

Carl Polt,

1882 14-20

1882 14-20

1882 14-20

1882 14-20

1882 14-20

1882 14-20

1882 14-20

1882 14-20

1882 14-20

1882 14-20

1882 14-20

1882 14-20

1882 14-20

1882 14-20

1882 14-20

1882 14-20

1882 14-20

1882 14-20

1882 14-20

1882 14-20

1882 14-20

1882 14-20

Peter Möller's

Dorsch-Leberthran

Do nabycia we wszystkich znaczących aptekach i handlach

wód mineralnych.

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12

1162 10-12